

ਜਦ ਤੁਸੀਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਉੱਥੇ ਪਾਓ ਜਿੱਥੇ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ

(28:1-11)

ਅਸੀਂ ਪੌਲਸ ਦੇ ਰੋਮ ਦੇ ਸਫ਼ਰ ਨਾਲ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੇ ਸਮੁੰਦਰ 'ਤੇ ਆਪਣੇ ਸਫ਼ਰ ਦੀ ਤੁਲਨਾ ਕਰ ਚੁਕੇ ਹਾਂ। ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਇਕ ਹੋਰ ਸਮਾਨਤਾ ਬਣਾਈ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿ ਪੌਲਸ ਵਾਂਗ, ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਹਮੇਸ਼ਾ ਉੱਥੇ ਨਹੀਂ ਪਾਉਂਦੇ ਜਿੱਥੇ ਹੋਣ ਦੀ ਸਾਨੂੰ ਆਸ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

ਪੌਲਸ ਦੇ ਰੋਮ ਦੇ ਸਫ਼ਰ ਨੂੰ ਵੇਖਣ ਲਈ ਥੋੜੀ ਦੇਰ ਲਈ ਨਕਸ਼ਾ ਵੇਖੋ।¹ ਮਨ ਵਿਚ ਹੀ ਕੈਸਰੀਆ ਤੋਂ (ਜਿੱਥੋਂ ਸਫ਼ਰ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਇਆ ਸੀ) ਰੋਮ ਤਕ (ਜਿੱਥੇ ਸਫ਼ਰ ਖਤਮ ਹੋਇਆ) ਇਕ ਸਿੱਧੀ ਰੇਖਾ ਖਿੱਚੋ। ਹੁਣ ਉਸ ਰੇਖਾ ਦੀ ਤੁਲਨਾ ਜਹਾਜ਼ ਦੇ ਅਸਲੀ ਰਾਹ ਨਾਲ ਕਰੋ: ਉੱਤਰ ਵਿਚ ਕੰਢੇ ਵੱਲ ਨੂੰ; ਪੱਛਮ ਵਿਚ ਕੰਢੇ ਦੇ ਬਿਲਕੁਲ ਨੇੜੇ ਜਿਸਨੂੰ ਅੱਜ-ਕਲ ਤੁਰਕੀ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ; ਦੱਖਣ ਵਿਚ ਕਰੇਤ ਟਾਪੂ ਤੋਂ ਹੋ ਕੇ ਪੱਛਮ ਵਿਚ ਸੁੰਦਰਘਾਟ (ਰਸੂਲਾਂ ਦੇ ਕੰਮ 27:27) ਜਹਾਜ਼ ਦੇ “ਟਕਰਾਉਂਦੇ ਰਹਿਣ” ਕਰਕੇ (ਕਦੇ ਉੱਤਰ ਅਤੇ ਕਦੇ ਪੂਰਬ ਵਿਚ) ਮਾਲਟਾ ਦੇ ਕੰਢੇ ਲੱਗਣ ਤਕ, ਅਖ਼ੀਰ ਵਿਚ ਦੱਖਣ ਅਤੇ ਫਿਰ ਪੱਛਮ ਵਿਚ।

ਸਾਡੇ ਵਿੱਚੋਂ ਬਹੁਤਿਆਂ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਕੁਝ ਅਜਿਹੀ ਹੀ ਹੈ। ਕੁਝ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੇ ਟੀਚਿਆਂ ਅਤੇ ਮਕਸਦਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਬਗ਼ੈਰ ਰੁਕਾਵਟ ਦੇ ਵਧਣ ਵਾਲੀਆਂ ਸਿੱਧੀਆਂ ਰੇਖਾਵਾਂ ਵਾਂਗ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਹੋਰਨਾਂ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਿਚ ਅਚਾਨਕ ਤਬਦੀਲੀਆਂ ਆਉਂਦੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਰਹਿੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਮੇਰੀ ਇਕ ਦੋਸਤ ਆਪਣੇ ਪਤੀ ਦੀ ਮੌਤ ਕਰਕੇ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੀ ਜੱਦੋਜਹਿਦ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ! ਘਰ ਵਿਚ ਕਮਾਉਣ ਵਾਲਾ ਉਹੀ ਸੀ ਅਤੇ ਉਹਦੀ ਮੌਤ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਉਹਦੇ ਲਈ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਗੁਜ਼ਾਰਨਾ ਬੜਾ ਔਖਾ ਸੀ। ਇਕ ਹੋਰ ਦੋਸਤ ਨੇ ਹਾਲ ਹੀ ਵਿਚ ਲਿਖਿਆ, “ਸੋਚਿਆ ਸੀ ਕਿ ਬੁਢਾਪੇ ਵਿਚ ਆਪਣੇ ਦੋਹਤ-ਪੋਤਿਆਂ ਦਾ ਆਸਰਾ ਬਣਾਂਗਾ, ਪਰ ਹੁਣ ਤਾਂ ਆਪਣਾ ਗੁਜ਼ਾਰਾ ਔਖਾ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਆਪਣਾ ਭਾਰ ਚੁੱਕ ਲਵਾਂ ਇਹੀ ਹੀ ਬਹੁਤ ਹੈ!” ਜਦ ਤੁਸੀਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਉੱਥੇ ਪਾਓ ਜਿੱਥੇ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਤਾਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਕੀ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ? ਤੁਸੀਂ ਕੀ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹੋ?

ਪੌਲੁਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਮਾਲਟਾ ਟਾਪੂ ਵਿਚ ਪਾਇਆ ਜਿੱਥੇ ਉਹ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਉਹਦੀ ਇੱਛਾ ਰੋਮ ਜਾਣਾ ਦੀ ਸੀ (19:21)। ਯਰੂਸ਼ਲਮ ਵਿਚ ਉਹਦੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਦੇ ਬਾਅਦ ਪ੍ਰਭੂ ਨੇ ਉਹਨੂੰ ਯਕੀਨ ਦਵਾਇਆ ਕਿ ਉਹ ਰੋਮ ਵਿਚ ਗਵਾਹੀ ਦੇਵੇਗਾ (23:11)। ਇਹ ਰਸੂਲ ਕੈਸਰ ਹੀ ਦੁਹਾਈ ਦੇ ਕੇ ਰੋਮ ਵਲ ਨੂੰ ਚੱਲ ਪਿਆ। ਸਫ਼ਰ ਦੌਰਾਨ ਖੁਦਾ ਨੇ ਉਹਦੇ ਨਾਲ ਵਾਅਦਾ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਕੈਸਰ ਸਾਹਮਣੇ ਖਲੋਵੇਗਾ (27:24)। ਪੌਲੁਸ ਨੂੰ ਇਹ ਉਮੀਦ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਰਾਜਧਾਨੀ ਨਗਰ ਰੋਮ ਵਿਚ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਹਦੇ ਉਲਟ ਉਹਨੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਰੋਮ ਤੋਂ ਮੀਲਾਂ ਦੂਰ ਇਕ ਛੋਟੇ ਜਿਹੇ ਟਾਪੂ ਵਿਚ ਪਾਇਆ, ਜਦ ਸਿਆਲ ਦਾ ਮੌਸਮ ਨੇੜੇ ਆ ਰਿਹਾ ਸੀ ਅਤੇ ਬਸੰਤ ਰੁੱਤ ਆਉਣ ਤਕ ਉਹਦੇ ਉਸ ਟਾਪੂ ਤੋਂ ਛੁੱਟਣ ਦੀ ਕੋਈ ਸੰਭਾਵਨਾ ਨਹੀਂ ਸੀ।

ਪੌਲੁਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਜਦ ਉੱਥੇ ਪਾਇਆ ਜਿੱਥੇ ਉਹ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਸੀ ਤਾਂ ਉਹਨੇ ਕੀ ਕੀਤਾ? ਭਲਾ ਉਹਨੇ ਅਜਿਹਾ ਸਲੂਕ ਕੀਤਾ ਜਿਹਾ ਸਾਡੇ ਵਿੱਚੋਂ ਕਈ ਲੋਕ ਕਰਨਗੇ ਭਾਵ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਖਿੜਿਆ? ਖੁਦਗਰਜ਼ ਅਤੇ ਸਖ਼ਤ ਬਣਿਆ? ਦੁਖੀ ਰਿਹਾ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਦੁਖੀ ਕੀਤਾ? ਆਉ ਵੇਖੀਏ ਕਿ ਪੌਲੁਸ ਨੇ ਉਸ ਹਾਲਾਤ ਵਿਚ ਕਿਵੇਂ ਕੰਮ ਕੀਤਾ।

ਪਾਠ ਨੂੰ ਵਿਹਾਰਕ ਬਣਾਉਣ ਲਈ, ਮੈਂ ਖੁਦਾ ਦਾ ਖੌਫ਼ ਰੱਖਣ ਵਾਲੀ ਇਕ ਸਿਆਣੀ, ਦਾਦੀ ਨੂੰ ਲੱਭਿਆ ਜੋ ਮੈਨੂੰ ਸਲਾਹ ਦਿੰਦੀ ਰਹੇਗੀ।² ਦਾਦੀ ਰੋਪਰ³ ਨਾਲ ਮੈਂ ਤੁਹਾਡੀ ਪਛਾਣ ਕਰਾ ਦਿਆਂ: ਉਹ ਬਹੁਤਾ ਕਰਕੇ ਤੁਹਾਡੀ ਦਾਦੀ ਵਰਗੀ ਹੀ ਨਜ਼ਰ ਆਉਂਦੀ ਹੈ; ਉਹਦੇ ਚਿਹਰੇ 'ਤੇ ਝੁਰੜੀਆਂ ਪਈਆਂ ਹੋਈਆਂ ਹਨ, ਪਰ ਅੱਖਾਂ ਝਮੱਕੇ ਮਾਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਿਚ ਉਹਨੇ ਦੁੱਖ ਭੋਗੇ ਹਨ ਪਰ ਹਿੰਮਤ ਨਹੀਂ ਹਾਰੀ। ਉਹ ਪ੍ਰਭੂ ਨਾਲ ਪਿਆਰ ਕਰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਮੇਰੇ ਨਾਲ ਵੀ ਪਿਆਰ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਜਦ ਉਹਨੂੰ ਮੇਰੀ ਫਿਕਰ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਵਿਚ ਲੋਅ ਆ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਉਂ ਲਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿਵੇਂ ਉਹ ਮੇਰੇ ਮਨ ਵਿਚ ਝਾਕ ਰਹੀ ਹੋਵੇ। ਜਦ ਮੈਂ ਛੋਟਾ ਸਾਂ, ਤਾਂ ਮੈਨੂੰ ਉਹਦੀ ਸਲਾਹ ਦਾ ਕੋਈ ਅਸਰ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਸੀ, ਪਰ ਵਕਤ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਉਹਦੀ ਗੱਲ 'ਤੇ ਗੌਰ ਕਰਨਾ ਸਿਖਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਸਾਡਾ ਪਾਠ ਉੱਥੋਂ ਹੀ ਸ਼ੁਰੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਅਸੀਂ ਪਿਛਲੇ ਪਾਠ ਵਿਚ ਖ਼ਤਮ ਕੀਤਾ ਸੀ।

“ਇਸ ਨਾਲੋਂ ਵੀ ਮਾੜਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਸੀ” (28:1)

ਥੱਕਿਆ ਹਾਰਿਆ, ਹਫ਼ਦਾ ਹੋਇਆ ਪੌਲੁਸ ਸਮੁੰਦਰ ਕੰਢੇ ਲੇਟ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਦ ਕਿ ਬਚ ਕੇ ਨਿੱਕਲਣ ਵਾਲੇ ਚਿੱਕੜ ਵੱਲ ਆਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ। 276 ਲੋਕ ਭਿੱਜੇ ਹੋਏ, ਭੁੱਖੇ-ਭਾਣੇ, ਠੰਡ ਨਾਲ ਕੁੰਗੜੇ-ਕੰਬਦੇ ਹੋਏ ਸਮੁੰਦਰ ਦੀ ਛੱਲ ਨਾਲ ਬਾਹਰ ਇਨਸਾਨੀ ਕੂੜੇ ਵਾਂਗ ਲੱਗ ਰਹੇ ਸਨ। ਉਹ ਇਹ ਵੇਖਣ ਲਈ ਮੁੜੇ ਕਿ ਸਮੁੰਦਰ ਦੀ ਮਧਾਣੀ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਜਹਾਜ਼ ਨੂੰ ਹੌਲੀ-ਹੌਲੀ ਕਰਕੇ ਤਾਰ-ਤਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ।⁵

ਤੁਹਾਨੂੰ ਕੀ ਲਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਨ ਵਿਚ ਕੀ ਖਿਆਲ ਆਇਆ ਹੋਵੇਗਾ? ਜਹਾਜ਼ ਦੇ ਮਾਲਕ ਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਵਿਚ ਅੱਥਰੂ ਹੋਣਗੇ ਕਿਉਂਕਿ ਜਹਾਜ਼ ਅਤੇ ਉਹਦਾ ਸਮਾਨ ਭੁੱਖ ਚੁੱਕਾ ਸੀ, ਪਰ ਮੇਰੀ ਕਲਪਨਾ ਮੁਤਾਬਕ ਬਾਹਰ ਆਉਣ ਵਾਲਿਆਂ ਨੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਪੌਲੁਸ ਵੀ ਸੀ, ਸਭ ਤੋਂ ਵਧਕੇ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਹੀ ਸ਼ੁਕਰ ਕੀਤਾ ਹੋਵੇਗਾ!

ਲੂਕਾ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਇੰਜ ਲਿਖਿਆ ਹੈ, ‘‘ਜਾਂ ਅਸੀਂ ਬਚ ਨਿੱਕਲੇ ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਮਲੂਮ ਕੀਤਾ⁶ ਕਿ ਇਸ ਟਾਪੂ ਦਾ ਨਾਂ ਮਾਲਟਾ ਹੈ’’⁷ (ਆਇਤ 1)। ਮਾਲਟਾ ਟਾਪੂ ਇਟਲੀ ਅਤੇ ਉੱਤਰੀ ਅਫ਼ਰੀਕਾ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਭੂ-ਮੱਧ ਸਾਗਰ ਵਿਚ ਸਿਸਲੀ ਦੇ ਦੱਖਣ ਤੋਂ ਅੱਠਵੰਜਾ ਮੀਲ ਦੂਰ, ਅਠਾਰਾਂ ਮੀਲ ਲੰਮਾ ਅਤੇ ਅੱਠ ਮੀਲ ਚੌੜਾ ਬੇਡੌਲ ਛੋਟਾ ਜਿਹਾ ਟਾਪੂ ਸੀ। ਇਸ ਨੂੰ ਫੈਨੀਕੇ ਦੇ ਵਪਾਰੀਆਂ ਨੇ ਬਣਾਇਆ ਸੀ, ਪਰ 218ਈ. ਵਿਚ ਇਹ ਰੋਮੀ ਹਕੂਮਤ ਦੇ ਅਧੀਨ ਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਕਨਾਨੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਚ ‘‘ਮਾਲਟਾ’’ ਦਾ ਅਰਥ ‘‘ਆਸਰਾ’’ ਸੀ।⁸ ਇਹ ਨਾਂ ਸ਼ਾਇਦ ਫੈਨੀਕੇ ਦੇ ਮਲਾਹਾਂ ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਟਾਪੂ ‘ਤੇ ਆਸਰਾ ਮਿਲਿਆ ਸੀ।

ਇਸ ਦ੍ਰਿਸ਼ ਨੂੰ ਵੇਖ ਕੇ ਮੈਨੂੰ ਆਪਣੇ ਕੋਲ ਖੜੀ ਦਾਦੀ ਰੋਪਰ ਦਾ ਧਿਆਨ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਜਿਸਨੇ ਠੰਡ ਤੋਂ ਬਚਣ ਲਈ ਇਕ ਸਾਲ ਦੀ ਬੁੱਕਲ ਮਾਰੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਉਹ ਆਖਦੀ ਹੈ, ‘‘ਡੇਵਿਡ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੁੰਗੜ ਰਹੇ ਸਰਨਾਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਵੇਖ। ਵੇਖਣਾ ਕਿ ਇਹ ਜੋ ਕੁਝ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਨਾਲੋਂ ਵੀ ਮਾੜਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਪੌਲਸ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਠੰਡ ਲੱਗ ਰਹੀ ਹੈ, ਉਹ ਭਿੱਜੇ ਹੋਏ ਹਨ ਅਤੇ ਥੱਕ ਚੁੱਕੇ ਹਨ, ਪਰ ਮਰ ਵੀ ਸਕਦੇ ਸਨ!’’ ਉਹਨੂੰ ਪਤਾ ਹੈ ਕਿ ਮੈਨੂੰ ਇਸ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਮੈਂ ਨਿਰਾਸ਼ ਲਗਦਾ ਹਾਂ।

ਜਦ ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਉੱਥੇ ਪਾਈਏ ਜਿੱਥੇ ਅਸਲ ਅਸੀਂ ਹੋਣਾ ਨਹੀਂ ਚਾਹੁੰਦੇ ਤਾਂ ਸਾਨੂੰ ਆਪਣੇ ਵਿਹਾਰ ਨੂੰ ਬਦਲਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ‘‘ਹਰ ਜਗ੍ਹਾ ਤੁਸੀਂ ਆਪਣੇ ਹਾਲਾਤ ਦੀ ਚੋਣ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ, ਪਰ ਤੁਸੀਂ ਆਪਣੇ ਵਿਹਾਰ ਦੀ ਚੋਣ ਤਾਂ ਜ਼ਰੂਰ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹੋ’’⁹

‘‘ਉਜਲੇ ਪੱਖ ਨੂੰ ਵੇਖੋ’’ (28:2)

ਮਾਲਟਾ ਟਾਪੂ ਦੇ ਸਮੁੰਦਰ ਕੰਢੇ ਦੇ ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ ਬਾਰਿਸ਼ ਨਾਲ ਹੋਈ ਸਫ਼ਾਈ ਨੂੰ ਵੇਖਦੇ ਹੋਏ ਪਤਾ ਲਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਹਾਜ਼ ਟੁੱਟਣ ਦੇ ਸ਼ਿਕਾਰ ਅਸੀਂ ਇਕੱਲੇ ਨਹੀਂ ਹਾਂ। ਕਿਸੇ ਨੇ ਟਾਪੂ ‘ਤੇ ਉਸ ਜਹਾਜ਼ ਨੂੰ ਕੰਢੇ ਲਾ ਕੇ ਰੱਲਾ ਪਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਤੈਰ ਕੇ ਜਾਂ ਰੁੜ੍ਹ ਕੇ ਕੰਢੇ ਤਕ ਆਉਣ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਲੈਣ ਲਈ ਕੁਝ ਲੋਕ ਇਕੱਠੇ ਹਨ।

ਲੂਕਾ ਨੇ ਲਿਖਿਆ ਹੈ, ‘‘ਉੱਥੋਂ ਦੇ ਓਪਰੇ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਸਾਡੇ ਨਾਲ ਵੱਡਾ ਭਾਰਾ¹⁰ ਸਲੂਕ ਕੀਤਾ¹¹ ਕਿ ਉਸ ਵੇਲੇ ਮੀਂਹ ਦੀ ਝੜੀ ਅਤੇ ਪਾਲੇ ਦੇ ਕਾਰਨ ਅੱਗ ਬਾਲ ਕੇ ਸਾਨੂੰ ਸਭ ਨੂੰ ਕੋਲ ਬੁਲਾ ਲਿਆ’’ (ਆਇਤ 2)। ਇਹ ਅਕਤੂਬਰ ਦੇ ਅਖੀਰ ਜਾਂ ਨਵੰਬਰ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਸੀ। ਭੂ-ਮੱਧ ਸਾਗਰ ਦੇ ਉਸ ਹਿੱਸੇ ਵਿਚ ਉਸ ਵਕਤ ਦਾ ਤਾਪਮਾਨ 50°F (10°C) ਭਾਵ ਭਿੱਜੇ ਹੋਏ, ਥੱਕੇ ਮਾਂਦੇ ਅਤੇ ਮੀਂਹ ਵਿਚ ਖੜੇ ਬੰਦੇ ਲਈ ਬਹੁਤ ਹੀ ਠੰਡਾ ਸੀ। ‘‘ਪਾਣੀ ਨਾਲ ਭਿੱਜੇ ਲੋਕ ਜੋ ਹੁਣੇ-ਹੁਣੇ ਦੇ ਹਫ਼ਤਿਆਂ ਤਕ ਰੋਲਰ ਕੋਸਟਰ¹² ਨਾਲ ਚਕਰਾਉਂਦੇ ਜਿਹੇ ਨਜ਼ਰ ਆਏ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਪਣੱਤ ਅਤੇ ਸਰੀਰਕ ਤੌਰ ‘ਤੇ ਅੱਗ ਦਾ ਸੇਕ ਕਿੰਨਾ ਚੰਗਾ ਲੱਗ ਰਿਆ ਹੋਵੇਗਾ।’’¹³

ਉੱਥੋਂ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਕਿਰਪਾ ‘‘ਵੱਡੀ ਭਾਰੀ’’ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਲੋਕ ਸਮੁੰਦਰੀ ਡਾਕੂ ਸਨ ਅਤੇ ਜਹਾਜ਼ਾਂ ਦੇ ਡੁੱਬਣ ਦੀ ਉਡੀਕ ਕਰਦੇ ਸਨ ਅਤੇ ਇਹਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋਏ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਬਣਾਉਂਦੇ ਸਨ: ਕਈ ਵਾਰ ਉਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕਤਲ ਵੀ ਕਰ ਦਿੰਦੇ ਹਨ; ਕਈ ਵਾਰ ਉਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਗੁਲਾਮ ਬਣਾ ਲੈਂਦੇ ਸਨ; ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਲੁੱਟ ਕੇ ਡੁੱਬੇ ਹੋਏ ਜਹਾਜ਼ ਦਾ ਮਾਲ ਕੱਢਣਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਪੇਸ਼ਾ ਸੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਕਿੰਨਾ ਸਕੂਨ ਭਰਿਆ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਮਾਲਟਾ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਐਨਾ ਇੱਜ਼ਤ ਭਰਿਆ ਸਲੂਕ ਕੀਤਾ ਸੀ!

ਉੱਥੋਂ ਦੇ ਸਥਾਨਕ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ KJV ਬਾਈਬਲ ਵਿਚ ‘barbarians’ (ਭਾਵ ਜੰਗਲੀ) ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ, (ਆਇਤ 4; ਆਇਤ 2 ਵੀ ਵੇਖੋ) ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਇਕ ਵਾਰ ਮੈਂ ਜਹਾਜ਼ ਦਾ ਸਵਾਗਤ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਸੱਜਣ ਨੱਗ ਵਿਖਾਇਆ ਸੀ। KJV ਵਾਲੀ ਬਾਈਬਲ ਵਿਚ ਇੱਥੇ ਸਹੀ ਅਨੁਵਾਦ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਯੂਨਾਨੀ ਬਾਈਬਲ ਵਿਚ *Barbaroi*, ਪਰ ਅੱਜ ‘barbarians’ ਸ਼ਬਦ ਗਲਤ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ‘ਯੂਨਾਨੀਆਂ ਦੀ ਨਜ਼ਰ ਵਿਚ ਬਾਰਬੇਰੀਅਨ ਉਹ ਹੁੰਦਾ ਸੀ ਜੋ ਬਾਰ-ਬਾਰ ਕਹਿੰਦਾ ਸੀ ਭਾਵ ਅਜਿਹਾ ਵਿਅਕਤੀ ਜੋ ਵਧੀਆ ਯੂਨਾਨੀ ਭਾਸ਼ਾ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਸਮਝ ਨਾ ਆ ਸਕਣ ਵਾਲੀ ਓਪਰੀ ਭਾਸ਼ਾ ਬੋਲਦਾ ਸੀ।’¹⁴ ਲੂਕਾ ਦੇ ਸਮੇਂ ‘ਬਾਰਬੇਰੀਅਨ’ ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਅਰਥ ਅੱਜ ਵਾਂਗ ਅਸੱਭਿਅ, ਗ਼ੈਰ ਇਖਲਾਕੀ, ਜਾਂ ਸਿੱਧੜ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਸਗੋਂ ਇਹਦਾ ਅਰਥ ਸਿਰਫ ਉਹ ਆਦਮੀ ਸੀ ਜੋ ਆਪਣੀ ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਬੋਲਣ ਨੂੰ ਪਹਿਲ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਅਸਲ ‘ਚ ਰੋਮੀ ਰਾਜ ਦੇ ਸਿਸਲੀ ਦਾ ਇਲਾਕਾ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਮਾਲਟਾ ਬਹੁਤ ਹੀ ਸੱਭਿਅ ਸੀ। ‘ਪੌਲੁਸ ਦੇ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਇਹ ਟਾਪੂ ਖੁਸ਼ਹਾਲੀ ਅਤੇ ਮਕਾਨ ਉਸਾਰੀ ਲਈ ਮਸ਼ਹੂਰ ਸੀ।’¹⁵ NIV ਵਿਚ ਦਿੱਤਾ ਨਾਂਅ ‘islanders’ ਭਾਵ ਟਾਪੂ ਵਾਸੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਵਧੀਆ ਵਿਆਖਿਆ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪੌਲੁਸ ਅਤੇ ਜਹਾਜ਼ ਵਿਚਲੇ ਉਹਦੇ ਸਾਥੀਆਂ ਦਾ ਬੜਾ ਇੱਜ਼ਤ ਮਾਣ ਕੀਤਾ।

ਮੈਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਮਿਲਾਪੜੇ ਅਤੇ ਲਗਾਅ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਟਾਪੂ ਵਾਸੀਆਂ ਕੋਲ, ਉਸ ਵੱਡੀ ਅੱਗ ਕੋਲ ਜਿਸਦੀਆਂ ਲਾਟਾਂ ਅਸਮਾਨ ਛੂਹ ਰਹੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਬਚ ਕੇ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਭਿੱਜੇ ਹੋਏ ਤਿੰਨ ਕੁ ਸੌ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸੁਕਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਖੜਾ ਹਾਂ। ਇਸ ਜਹਾਜ਼ ਦੇ ਲੋਕ ਬੜੀ ਦੇਰ ਤੋਂ ਭਿੱਜੇ ਜਾਂ ਠਰੇ ਹੋਣਗੇ।

ਮੈਂ ਦਾਦੀ ਰੋਪਰ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਵੱਲ ਸੇਕ ਕਰਦੇ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹਾਂ। ਜਦ ਮੈਂ ਉਹਦੇ ਵੱਲ ਵੇਖਿਆ ਤਾਂ ਉਹ ਆਖਦੀ ਹੈ, ‘ਮੇਰੀ ਆਖਰੀ ਸਲਾਹ ਲੈ ਲੈ: ਜਦ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਆਉਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਨਾ ਸਿਰਫ ਇਹੀ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਹੋਰ ਵੀ ਭੈੜੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਸਗੋਂ ਇਹ ਵੀ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਡਟੇ ਰਹੋ, ਤਾਂ ਉਸ ਹਾਲਾਤ ਵਿੱਚੋਂ ਤੁਹਾਡੇ ਲਈ ਕੁਝ ਚੰਗਾ ਵੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ।’ ਹੱਥ ਅੱਗ ਵੱਲ ਵਧਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਉਹ ਮੁਸਕਰਾਉਂਦੀ ਹੋਈ ਕਹਿੰਦੀ ਹੈ, ‘ਮਿਸਾਲ ਦੇ ਤੌਰ ‘ਤੇ ਤੈਨੂੰ ਇਹ ਮੰਨਣਾ ਹੀ ਪਵੇਗਾ ਕਿ ਇਹ ਅੱਗ ਕਿੰਨੀ ਚੰਗੀ ਲੱਗ ਰਹੀ ਹੈ।’

ਫੇਰ ਤੋਂ ਉਹਨੇ ਮੇਰੇ ਮਨ ਦੀ ਇਕ ਦੁਖਦੀ ਰਗ ‘ਤੇ ਹੱਥ ਰੱਖ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਮੈਂ ਉਜਲੇ ਪੱਖ ਵੱਲ ਵੇਖਣ ਦੀ ਬਜਾਏ ਹਾਲਾਤ ਦੇ ਹਨੇਰੇ ਪੱਖ ਵੱਲ ਵੇਖ ਰਿਹਾ ਹਾਂ। ਜਦ ਮੇਰੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਿਚ ਚੁਣੌਤੀਆਂ ਆਉਂਦੀਆਂ ਹਨ ਤਾਂ ਮੈਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮੌਕਿਆਂ ਦੀ ਬਜਾਏ ਮੁਸ਼ਕਿਲਾਂ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਬਹੁਤਾ ਵੇਖਦਾ ਹਾਂ। (ਇਕ ਵਾਰ ਇਕ ਸਾਥੀ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਕਿਹਾ, ‘ਡੇਵਿਡ, ਵਿਹਾਰਕ ਸੋਚ ਰੱਖਿਆ ਕਰ!’ ਅਤੇ ਮੈਂ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ ਸੀ, ‘ਮੈਂ ਵਿਹਾਰਕ ਸੋਚ ਹੀ ਰੱਖਦਾ ਹਾਂ: ਮੈਂ ਇਸ ਬਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਹਾਂ ਕਿ ਇਹ ਕੰਮ ਮੁਸੀਬਤ ਲਿਆਉਣ ਵਾਲਾ ਹੈ!’)

“ਇਸ ਦਾ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਛਾਇਦਾ ਲਓ” (28:3)

ਦਾਦੀ ਦੀ ਨਸੀਹਤ ਬਾਰੇ ਸੋਚਦਿਆਂ ਮੈਨੂੰ ਧਿਆਨ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਲੋਕ ਲੱਕੜਾਂ ਲਿਆਉਣ ਲਈ ਜੰਗਲ ਵੱਲ ਦੌੜੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਉਹ ਅੱਗ ਵਿਚ ਪਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਅੱਗ ਬਾਲੀ ਰੱਖਣ ਲਈ ਉਸ ਵਿਚ ਥੋੜ੍ਹੀ-ਥੋੜ੍ਹੀ ਦੇਰ ਬਾਅਦ ਲੱਕੜਾਂ ਪਾਉਂਦੇ ਰਹਿਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ, ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਇਹ ਛੇਤੀ ਹੀ ਬੁਝ ਜਾਵੇਗੀ।¹⁶ ਦਾਦੀ ਰੋਪਰ ਅੱਗ ਮੇਰੇ ਵੱਲ ਕਰਦੀ ਹੈ

(ਮੇਰੀਆਂ ਪੱਸਲੀਆਂ ਦੁਖਣ ਲੱਗੀਆਂ ਹਨ) ਅਤੇ ਅੱਗ ਇਕੱਠੀ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇਕ ਯਾਨੀ ਪੌਲੁਸ ਰਸੂਲ ਵੱਲ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕਰਦੀ ਹੈ।

‘ਪੌਲੁਸ ਨੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਲੱਕੜੀਆਂ ਇਕੱਠੀਆਂ ਕਰਕੇ ਅੱਗ ‘ਤੇ ਪਾਈਆਂ’ (ਆਇਤ 3ੳ)। ਵਿਲੀਅਮ ਬਾਰਕਲੇ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ, ‘ਪੌਲੁਸ ਅਜਿਹਾ ਸ਼ਖ਼ਸ ਸੀ ਜੋ ਟਿਕ ਕੇ ਨਹੀਂ ਬੈਠ ਸਕਦਾ ਸੀ; ਅੱਗ ਬਾਲੀ ਰੱਖਣੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੀ ਅਤੇ ਪੌਲੁਸ ਇਹਦੇ ਲਈ ਛਾਪੇ ਵਗੈਰਾ ਇਕੱਠੇ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ।’¹⁷ ਜੇ. ਡਬਲਯੂ. ਮੈਕਗਰਵੇ ਦੀ ਟਿੱਪਣੀ ਹੈ, ‘ਪੌਲੁਸ ਕਿਸੇ ਅਜੋਕੇ ਪ੍ਰਚਾਰਕ ਵਰਗਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜੋ ਆਪਣੇ ਹੱਥੀਂ ਘਰੇਲੂ ਨੌਕਰ ਦਾ ਕੰਮ ਨਾ ਕਰ ਸਕੇ ਅਤੇ ਜੋ ਹਰ ਕਿਸੇ ਤੋਂ ਉਮੀਦ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹਦੀ ਸ਼ਾਨ ਬਣਾਈ ਰੱਖਣ ਲਈ ਸਭ ਉਹਦੀ ਸੇਵਾ ਕਰਨ।’¹⁸ ਇਸ ਰਸੂਲ ਨੇ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਭਰ ਆਪਣੇ ਹੱਥੀਂ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਸੀ (20:34) ਭਾਵ ਉਹ ਐਨਾ ਵੱਡਾ ਨਹੀਂ ਬਣਿਆ ਕਿ ਅੱਗ ਬਾਲਣ ਲਈ ਲੱਕੜੀਆਂ ਇਕੱਠੀਆਂ ਨਾ ਕਰ ਸਕੇ। ‘‘ਮਸੀਹ ਦਾ ਮਨ ‘ਰਖਣ ਵਾਲੇ ਖ਼ੁਦਾ ਦੇ ਦਾਸ ਲਈ ਜਿਸ ਵਿਚ ਕੋਈ ਕੰਮ ਛੋਟਾ ਨਹੀਂ ਹੈ (ਫ਼ਿਲਿੱਪੀਆਂ 2:1-13)।’¹⁹

ਦਾਦੀ ਮੇਰੇ ਕੰਨ ‘ਚ ਕਹਿੰਦੀ ਹੈ, ‘‘ਤੈਨੂੰ ਇਸ ਤੋਂ ਕੀ ਸਬਕ ਮਿਲਿਆ?’’ ਮੈਂ ਕੁਝ ਦੇਰ ਤਕ ਸੋਚ ਕੇ ਜਵਾਬ ਦਿੰਦਾ ਹਾਂ, ‘‘ਐਨੇ ਵੱਡੇ ਨਾ ਬਣੋ ਕਿ ਛੋਟੇ ਕੰਮ ਨਾ ਕਰ ਸਕੋ?’’ ਦਾਦੀ ਮੁਸਕਰਾਉਂਦੀ ਹੈ। ‘‘ਬਿਲਕੁਲ ਸਹੀ। ਪਰ ਮੈਂ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹਾਂ ਕਿ ਤੂੰ ਇਸ ਨੂੰ ਉੱਥੇ ਲਾਗੂ ਕਰੇਂ ਜਿੱਥੇ ਤੂੰ ਹੋਣਾ ਨਹੀਂ ਚਾਹੁੰਦਾ। ਭਲਾ ਪੌਲੁਸ ਹਾਲਾਤ ਦੇ ਸੁਧਰਣ ਦੀ ਉਡੀਕ ਵਿਚ ਬੈਠਾ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ ਜਾਂ ਉਹਨੇ ਉਹ ਕੀਤਾ ਜੋ ਹਾਲਾਤ ਨੂੰ ਸੁਖਾਵੇਂ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ?’’

ਮੈਨੂੰ ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਵਿਚ ਕੋਈ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਹਦਾ ਜਵਾਬ ਤਾਂ ਮੇਰੀ ਆਪਣੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ‘ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਸਾਫ਼ ਮਿਲ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਕਈ ਵਾਰ ਮੈਂ ਕਿਸੇ ਹਾਲਾਤ ਨੂੰ ਬਿਹਤਰ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਕੁਝ ਕਰਨ ਦੀ ਬਜਾਏ ਸਿਰਫ਼ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਹੀ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਦਾਦੀ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਮੈਨੂੰ ਸਮਝ ਆ ਗਈ ਹੈ, ਪਰ ਉਹਦੇ ਇਹ ਕਹਿਣ ‘ਤੇ ਕਿ ‘‘ਕਿਸੇ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ, ‘ਹਨੇਰੇ ਨੂੰ ਗਾਲਾਂ ਕੱਢਣ ਦੀ ਬਜਾਏ ਦੀਵਾ ਬਾਲ ਲੈਣਾ ਬੇਹਤਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।’’ ਮੈਂ ਸਿਰ ਹਿਲਾ ਕੇ ਸਹਿਮਤੀ ਜਤਾਉਂਦਾ ਹਾਂ।

‘‘ਢੇਰੀ ਨਾ ਢਾਓ’’²⁰ (28:3-6)

ਸਾਡੀ ਗੱਲਬਾਤ ਜ਼ੋਰ ਦੀ ਇਕ ਆਵਾਜ਼ ਹੋਣ ‘ਤੇ ਰੁਕ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਸਹਿਮ ਨਾਲ ਭਰੀਆਂ ਸਭ ਨਜ਼ਰਾਂ ਇਸ ਰਸੂਲ ‘ਤੇ ਟਿਕੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਹਨ। ਇਕ ਜ਼ਹਿਰੀਲਾ ਸੱਪ ਉਹਦੀ ਬਾਂਹ ਨਾਲ ਚੰਬੜ ਗਿਆ ਹੈ²¹ (ਆਇਤ 3)।

ਠੰਡ ਕਰਕੇ ਇਹ ਸੱਪ ਛਾਪਿਆਂ ਦੇ ਉਸ ਢੇਰ ‘ਤੇ ਸੌਂ ਰਿਹਾ ਸੀ ਜਿਸਨੂੰ ਪੌਲੁਸ ਨੇ ਅੱਗ ਬਾਲਣ ਲਈ ਚੁੱਕਿਆ ਸੀ।²² ਅੱਗ ਦੇ ਸੇਕ ਨਾਲ ਇਸ ਸੱਪ ਵਿਚ ਚੁਸਤੀ ਆ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਪੌਲੁਸ ‘ਤੇ ਚੜ੍ਹ ਗਿਆ ਸੀ। ਹੁਣ ਇਹ ਅਜੀਬ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਉਹਦੇ ਹੱਥ ਨਾਲ ਲਮਕ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਯਾਨੀ ਉਹਦੇ ਜ਼ਹਿਰੀਲੇ ਦੰਦ ਉਹਦੇ ਮਾਸ ਵਿਚ ਧੱਸ ਗਏ ਸਨ।²³

ਦਾਦੀ ਮੇਰੇ ਕੰਨ ‘ਚ ਕਹਿੰਦੀ ਹੈ: ‘‘ਜਦ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਉੱਥੇ ਪਾਓ ਜਿੱਥੇ ਤੁਸੀਂ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਤਾਂ ਕਈ ਵਾਰ ਤਾਂ ਹਾਲਾਤ ਸੁਧਰਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੋਰ ਵੀ ਵਿਗੜ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।’’ ਮੈਨੂੰ ਪਤਾ ਸੀ ਕਿ ਦਾਦੀ ਕੀ ਕਹਿਣਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਸ਼ਾਇਦ ਸਾਨੂੰ ਸਭ ਨੂੰ ਪਤਾ ਹੈ।

ਅਸੀਂ ਵੇਖਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਪੌਲੁਸ ਲਈ ਅੱਗ ਦੇ ਕੋਲ ਬੁੜਬੁੜ ਕਰਨ ਨਾਲ ਹਾਲਾਤ ਹੋਰ

ਖਰਾਬ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ। ਟਾਪੂ ਵਾਸੀ ਸੱਭਿਆ ਹਨ, ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦਿਮਾਗ ਵਿਚ ਬੁੱਤਪ੍ਰਸਤਾਂ ਵਾਲੇ ਅੰਧ-ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਸਮਾਏ ਹੋਏ ਹਨ। ਪੌਲਸ ਦੀ ਬਾਂਹ ਨਾਲ ਚੰਬੜੇ ਸੱਪ ਨੂੰ ਵੇਖ ਕੇ ਇਹ ਲੋਕ ਇਕ ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਕਹਿਣ ਲਗਦੇ ਹਨ, ‘‘ਠੀਕ ਇਹ ਮਨੁੱਖ ਖੁਨੀ ਹੈ ਕਿ ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਸਮੁੰਦਰੋਂ ਬਚ ਨਿੱਕਲਿਆ ਪਰ ਨਿਆਉ²⁴ ਇਹਨੂੰ ਜਿਉਂਦਾ ਨਹੀਂ ਛੱਡਦਾ’’ (ਆਇਤ 4)।

ਕਿਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪਤਾ ਲੱਗ ਗਿਆ ਕਿ ਪੌਲਸ ਇਕ ਕੈਦੀ ਸੀ।²⁵ ਉਸ ਨੂੰ ਸੱਪ ਦੇ ਕੱਟਣ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਨਿਚੋੜ ਕੱਢਿਆ ਕਿ ਜ਼ਰੂਰੀ ਉਹਨੇ ਕੋਈ ਗੰਭੀਰ ਪਾਪ ਕੀਤਾ ਹੋਵੇਗਾ ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਦੇਵਤਿਆਂ ਨੇ ਉਹਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਲਈ ਜ਼ਹਿਰੀਲਾ ਸੱਪ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ।²⁶

ਸਹਿਮੇ ਹੋਏ, ਮੈਂ ਪੌਲਸ ਵੱਲ ਤੱਕਣ ਲਗਦਾ ਹਾਂ। ਮੈਨੂੰ ਸੱਪ ਚੰਗੇ ਨਹੀਂ ਲਗਦੇ, ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਜ਼ਹਿਰੀਲੇ ਹੋਣ ਤੇ ਭਾਵੇਂ ਨਾ। ਜੇ ਮੈਨੂੰ ਕਿਸੇ ਸੱਪ ਨੇ ਕੱਟਿਆ ਹੁੰਦਾ ਤਾਂ ਮੈਂ ਤਾਂ ਆਪੇ ਤੋਂ ਇੰਜ ਬਾਹਰ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਜਿਵੇਂ ਮੇਰੇ ਜਿਸਮ ਵਿੱਚੋਂ ਦੀ ਜ਼ਹਿਰ ਮੇਰੀਆਂ ਨਾੜਾਂ ਵਿਚ ਦੀ ਗੁਰਦਿਆਂ ਵਿਚ ਪਹੁੰਚ ਗਿਆ ਹੋਵੇ। ਕਿੰਨੇ ਅਚਰਜ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਪੌਲਸ ਨੇ ਬੜੇ ਆਰਾਮ ਨਾਲ ਉਸ ਕੀੜੇ ਨੂੰ ਅੱਗ ਵਿਚ ਝਟਕ ਦਿੱਤਾ (ਆਇਤ 5)।

ਸੱਤਰ ਚੋਲਿਆਂ ਨੂੰ ਭੇਜਦੇ ਹੋਏ ਯਿਸੂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ, ‘‘ਵੇਖੋ ਮੈਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਸੱਪਾਂ ਅਤੇ ਠੂਹਿਆਂ ਦੇ ਲਤਾੜਨ ਦਾ ... ਇਖ਼ਤਿਆਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ; ਅਤੇ ਕੋਈ ਵੀ ਚੀਜ਼ ਤੁਹਾਡਾ ਨੁਕਸਾਨ ਨਾ ਕਰੇਗੀ’’ (ਲੂਕਾ 10: 19)। ਜੀ ਉੱਠਣ ਦੇ ਬਾਅਦ ਸਭ ਕੌਮਾਂ ਵਿਚ ਖੁਸ਼ਖ਼ਬਰੀ ਸੁਣਾਉਣ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦੇ ਕੇ ਉਹਨੇ ਰਸੂਲਾਂ ਨਾਲ ਵਾਅਦਾ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ‘‘ਅਤੇ ਨਿਹਚਾ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਇਹ ਨਿਸ਼ਾਨ ਹੋਣਗੇ ਕਿ ਉਹ ਮੇਰਾ ਨਾਮ ਲੈ ਕੇ ... ਸੱਪਾਂ ਨੂੰ ਚੁੱਕ ਲੈਣਗੇ’’ (ਮਰਕੁਸ 16: 17, 18ਓ)।²⁷ ਪੌਲਸ ‘‘ਰਸੂਲ ਹੋਣ ਦੇ ਨਿਸ਼ਾਨ’’ ਭਾਵ ਨਿਸ਼ਾਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਵਿਖਾ ਰਿਹਾ ਸੀ (2 ਕੁਰਿੰਥੀਆਂ 12: 12ਓ)।

ਪੌਲਸ ਨੂੰ ਅਜੇ ਤਕ ‘‘ਕੁਝ ਨੁਕਸਾਨ ਨਾ ਹੋਇਆ’’ ਸੀ (ਆਇਤ 5ਅ), ਪਰ ਟਾਪੂ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਅਜੇ ਵੀ ਲਗਦਾ ਸੀ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵੇਲੇ ‘‘ਉਹ ਹੁਣੇ ਸੁੱਜ ਜਾਵੇ²⁸ ਜਾਂ ਮਰ ਕੇ ਡਿੱਗ ਪਵੇਗਾ’’ (ਆਇਤ 6ਓ)।²⁹ ਬਹੁਤ ਦੇਰ ਤਕ ਉਡੀਕ ਕਰਨ ਦੇ ਬਾਅਦ ਜਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵੇਖਿਆ ਕਿ ਉਹਨੂੰ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਆਪਣੀ ਸੋਚ ਬਦਲ ਲਈ ਅਤੇ ‘‘ਕਹਿਣ ਲੱਗੇ ਭਈ ਇਹ ਤਾਂ ਕੋਈ ਦੇਵਤਾ ਹੈ’’ (ਆਇਤ 6ਅ)।

ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਉਲਾਰ ਇਕਦਮ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਮੈਕਗਰਵੇ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ‘‘ਲੁਸਤਰਾ ਉੱਲਰ ਗਿਆ’’ ਕਿਹਾ ਹੈ।³⁰ ਪਰ ਇੱਥੇ ਪੌਲਸ ਇਹ ਕਹਿ ਕੇ ਕਿ ‘‘ਮੈਂ ਵੀ ਤਾਂ ਤੁਹਾਡੇ ਵਾਂਗ ਦੁੱਖ ਸੁੱਖ ਭੋਗਣ ਵਾਲਾ ਮਨੁੱਖ ਹਾਂ!’’ (ਵੇਖੋ 14: 15)। ਸ਼ਾਇਦ ਇਸ ਲਈ ਨਹੀਂ ਚੀਕਿਆ ਕਿ ਉੱਥੇ ਲੁਸਤਰਾ ਵਾਂਗ ਉਹਦੀ ਪੂਜਾ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਈ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੋਈ ਸੀ। ਲੋਕ ਉਹਨੂੰ ਦੇਵਤਾ ਕਹਿਣ ਜਾਂ ਕਾਤਲ ਪੌਲਸ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਦਾ ਗੁੱਸਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ।

ਉਹ ਜ਼ਹਿਰੀਲਾ ਸੱਪ ਪੌਲਸ ਨੂੰ ਰੋਮ ਪਹੁੰਚਣ ਤੋਂ ਰੋਕਣ ਦੀ ਸ਼ੈਤਾਨ ਦੀ ਆਖ਼ਰੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਹੋਵੇਗੀ; ‘‘ਉਹ ਵੱਡਾ ਅਜਗਰ’’ (ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਦੀ ਪੋਥੀ 12: 9) ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ ਆਪਣੇ ਟੀਚੇ ਨੂੰ ਪਾਉਣ ਲਈ ਸੱਪ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰ ਚੁੱਕਿਆ ਸੀ (ਉਤਪਤ 3)। ਪਰ ਇਸ ਘਟਨਾ ਨੂੰ ਖ਼ੁਦਾ ਨੇ ਆਪਣੇ ਮਕਸਦ ਲਈ ਵਰਤ ਲਿਆ। ਜਹਾਜ਼ ਦੇ ਸਭ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਉਸ ਨੇ ਵਿਖਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਕਿ ‘‘ਪੌਲਸ ਨੂੰ ਖ਼ੁਦਾ ਦਾ ਪੈਗਾਮ ਦੇ ਕੇ ਸਵਰਗ ਵੱਲੋਂ ਭੇਜਿਆ ਹੀ ਨਹੀਂ ਗਿਆ ਸਗੋਂ ਸਵਰਗ ਵੱਲੋਂ ਉਹਦੀ ਹਿਫ਼ਾਜ਼ਤ ਵੀ ਕੀਤੀ ਗਈ।’’³¹

ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿ ਦਾਦੀ ਕੁਝ ਬੋਲ ਸਕੇ, ਮੈਂ ਤਿਆਰ ਹਾਂ: ‘ਇਸ ਤੋਂ ਇਹ ਪਤਾ ਲਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਖੁਦਾ ਸਾਡੀ ਹਿਫਾਜ਼ਤ ਕਰੇਗਾ।’ ਉਹ ਮੁਸਕਰਾਉਂਦੀ ਹੈ। ‘ਬਿਲਕੁਲ ਸਹੀ, ਬੇਸ਼ੱਕ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਸਾਡੀ ਹਿਫਾਜ਼ਤ ਉਵੇਂ ਹੀ ਕਰੇ ਜਿਵੇਂ ਉਸਨੇ ਪੌਲਸ ਦੀ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਪਰ ਮੈਂ ਤੈਨੂੰ ਸਮਝਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹਾਂ ਕਿ ਪੌਲਸ ਨੇ ਹਾਲਾਤ ਨਾਲ ਕਿਵੇਂ ਨਜਿੱਠਿਆ। ਸੱਪ ਦਾ ਕੱਟਣਾ ਹੋਵੇ, ਬੁਰੀਆਂ-ਬੁਰੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਹੋਣ ਜਾਂ ਕੋਈ ਫਰੋਬ, ਉਹਨੇ ਢੇਰੀ ਨਹੀਂ ਢਾਈ। ਜਦ ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਉੱਥੇ ਪਾਈਏ ਜਿੱਥੇ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਤਾਂ ਇਹ ਗੱਲ ਪੱਲੇ ਬੱਝੀ ਹੋਣੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ।’ ਮੈਂ ਇਕਦਮ ਉਹਦੇ ਵੱਲ ਵੇਖਦਾ ਹਾਂ। ਜੇ ਉਹਨੇ ਮੈਨੂੰ ਕੱਲ ਲੋੜ ਤੋਂ ਵੱਧ ਜੋਸ਼ ਵਿਚ ਆਏ ਵੇਖਿਆ ਹੁੰਦਾ, ਜਦ ਕੋਈ ਕੰਮ ਮੇਰੀ ਮਰਜ਼ੀ ਮੁਤਾਬਕ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਸੀ? ਅਣਚਾਹੇ ਹਾਲਾਤ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਲਈ ਮੈਨੂੰ ਅਜੇ ਬਹੁਤ ਕੁਝ ਸਿੱਖਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ।

“ਐਨੇ ਆਕੜ ਨਾ ਬਣੋ ਕਿ ਕਿਸੇ ਦੀ ਮਦਦ ਨਾ ਮੰਗ ਸਕੋ” (28:7)

ਖੁਦਾ ਦੇ ਇੰਤਜ਼ਾਮ ਨਾਲ ਜਿੱਥੇ ਪੌਲਸ ਅਤੇ ਹੋਰ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਕੰਢੇ ‘ਤੇ ਸੁੱਟਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਉਹ ਥਾਂ ਮਾਲਟਾ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਅਹਿਮ ਆਦਮੀ ਦੀ ਮਿਲਖ ਦੇ ਨੇੜੇ ਸੀ। ਲੂਕਾ ਨੇ ਕਿਹਾ, ‘ਉਸ ਥਾਂ ਦੇ ਨੇੜੇ ਪੁਬਲਿਉਸ ਨਾਮਕ ਉਸ ਟਾਪੂ ਦੇ ਸਰਦਾਰ² ਦੀ ਮਿਲਖ ਸੀ।’ ਇਹ ਅਹੁਦਾ ‘ਯੂਨਾਨੀ-ਰੋਮੀ ਸ਼ਿਲਾਲੇਖਾਂ ਵਿਚ ਤਸਦੀਕ ਹੋਏ ਇਲਾਕਾਈ ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਅਹੁਦੇ’ ਵਾਸਤੇ ਸੀ।³ ਪੁਬਲਿਉਸ ਰੋਮ ਵੱਲੋਂ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਮਾਲਟਾ ਦਾ ਰਾਜਪਾਲ ਸੀ।

ਉੱਥੋਂ ਦੇ ਕੁਝ ਲੋਕ ਤਾਂ ਅੱਗ ਵਿਚ ਲੱਕੜਾਂ ਪਾ ਰਹੇ ਸਨ ਜਦਕਿ ਦੂਜੇ ਲੋਕ ਜਹਾਜ਼ ‘ਚ ਬਚੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਠਹਿਰਾਉਣ ਦਾ ਇੰਤਜ਼ਾਮ ਕਰਨ ਲਈ ਭੱਜ ਦੌੜ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ। ਪੌਲਸ, ਲੂਕਾ ਅਤੇ ਸ਼ਾਇਦ ਹੋਰਨਾਂ ਨੂੰ⁴ ਕੋਈ ਇੰਤਜ਼ਾਮ ਹੋਣ ਤਕ ਆਪਣੇ ਘਰ ਸੱਦ ਕੇ ਰਾਜਪਾਲ ਪੁਬਲਿਉਸ ਨੇ ਇਕ ਮਿਸਾਲ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ। ਰਾਜਪਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਘਰ ਸੱਦ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਗਰਮਜੋਸ਼ੀ ਨਾਲ ਸਵਾਗਤ ਕਰਦਾ ਹੈ (ਆਇਤ 7ਅ)।⁵ ਹੁਣ ਦ੍ਰਿਸ਼ ਤੂਫਾਨ ਨਾਲ ਪੱਧਰੇ ਹੋਏ ਸਮੁੰਦਰੀ ਕੰਢੇ ਤੋਂ ਹਟ ਕੇ ਰਾਜਪਾਲ ਦੇ ਘਰ ਇਕ ਆਲੀਸ਼ਾਨ ਕਮਰੇ ਵਿਚ ਚਲਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

‘ਬਿਲਕੁਲ ਇਸੇ ਹੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੈ!’ ਦਾਦੀ ਆਪਣੀ ਸ਼ਾਲ ਨਾਲ ਪਾਣੀ ਨੂੰ ਹਿਲਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਮੇਰੇ ਵੱਲ ਵੇਖ ਕੇ ਫਿਰ ਕਹਿੰਦੀ ਹੈ: ‘ਵੇਖ ਪੌਲਸ ਪੁਬਲਿਉਸ ਨਾਲ ਖਾਣਾ ਖਾ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਕਈ ਹਫ਼ਤਿਆਂ ਬਾਅਦ ਉਹਨੂੰ ਅੱਜ ਗਰਮ-ਗਰਮ ਖਾਣਾ ਮਿਲਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਵੀ ਵੇਖ ਕਿ ਪੌਲਸ ਪੱਕੇ ਇਰਾਦੇ ਵਾਲਾ ਅਜ਼ਾਦ ਆਦਮੀ ਤਾਂ ਸੀ, ਫਿਰ ਵੀ ਉਹ ਮਦਦ ਲੈਣ ਦੀ ਚਾਹ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਉਹਨੇ ਟਾਪੂ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਵੱਲੋਂ ਬਾਲੀ ਗਈ ਅੱਗ ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਗਰਮਾਇਸ਼ ਦਿੱਤੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਹੁਣ ਉਹਨੇ ਰਾਜਪਾਲ ਦੀ ਮਹਿਮਾਨਨਵਾਜ਼ੀ ਵੀ ਕਬੂਲ ਕਰ ਲਈ ਹੈ। ਜਦ ਤੁਸੀਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਉੱਥੇ ਪਾਓ ਜਿੱਥੇ ਤੁਸੀਂ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਤਾਂ ਚੁਣੌਤੀ ਦਾ ਮੁਕਾਬਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਤੁਹਾਨੂੰ ਕਿਸੇ ਦੀ ਵੀ ਲੋੜ ਪੈ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਐਨੇ ਘਮੰਡੀ ਵੀ ਨਾ ਬਣੋ ਕਿ ਕਿਸੇ ਦੀ ਮਦਦ ਕਬੂਲ ਹੀ ਨਾ ਕਰ ਪਾਓ।’

ਮੈਨੂੰ ਇਸ ਛੋਟੀ ਜਿਹੀ ਸਲਾਹ ‘ਤੇ ਖੁਸ਼ ਹੋਣਾ ਪਵੇਗਾ ਕਿਉਂਕਿ ਦਾਦੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਭ ਲੋਕਾਂ ਵਾਂਗ ਅਜ਼ਾਦ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮੈਂ ਜਾਣਦਾ ਹਾਂ, ਪਰ ਮੈਨੂੰ ਪਤਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹਦੇ ਕਹਿਣ ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ। ਮੈਂ ਇਹ ਮੰਨਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਹਾਂ ਕਿ ਮੈਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮਸਲੇ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨਹੀਂ

ਨਿਪਟਾ ਸਕਦਾ। ਆਪਣੇ ਆਪ 'ਤੇ ਯਕੀਨ ਕਰਨਾ ਮਾੜੀ ਗੱਲ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਹੈ; ਇਸ ਦੁਨੀਆਂ ਵਿਚ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਲੋਕ ਦੂਜਿਆਂ ਦੀਆਂ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ਾਂ ਦੇ ਸਹਾਰੇ ਰਹਿ ਕੇ ਖੁਸ਼ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਪਰ ਜਦ ਲੱਗੇ ਕਿ ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਤਾਂ ਕਿਸੇ ਦੀ ਮਦਦ ਲੈਣ ਤੋਂ ਨਾਂਹ ਕਰਨੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਬੇਵਕੂਫੀ ਹੈ।⁶

“ਐਨੇ ਖੁਦਗਰਜ਼ ਨਾ ਬਣੋ ਕਿ ਕਿਸੇ ਦੀ ਮਦਦ ਨਾ ਕਰ ਸਕੋ” (28:8)

ਅਸੀਂ ਥੋੜ੍ਹਾ ਅੱਗੇ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਾਂ ਤਾਂ ਜੋ ਦਾਅਵਤ ਦੀ ਮੇਜ਼ 'ਤੇ ਹੋ ਰਹੀ ਚਰਚਾ ਨੂੰ ਸੁਣ ਸਕੀਏ। ਸਾਨੂੰ ਲੱਗੇਗਾ ਕਿ ਪੌਲਸ ਮਹਿਮਾਨਾਂ ਨੂੰ ਤੁਫਾਨ ਅਤੇ ਜਹਾਜ਼ ਦੇ ਟੁੱਟਣ ਦੀ ਗੱਲ ਮਜ਼ੇ ਲੈ ਲੈ ਕੇ ਦੱਸੇਗਾ। ਇਹਦੇ ਉਲਟ ਉਹ ਆਪਣੇ ਮਨ ਦਾ ਭਾਰ ਹੌਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਆਪਣੇ ਮੇਜ਼ਬਾਨ ਦੀ ਗੱਲ ਵੱਲ ਕੰਨ ਲਾਉਂਦਾ ਹੈ।

ਇਸ ਰਸੂਲ ਨੂੰ ਪਤਾ ਲਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪੁਬਲਿਉਸ ਦਾ ਪਿਤਾ ਬੁਖਾਰ⁷ ਅਤੇ ਮਰੋੜਾਂ ਨਾਲ ਮੰਜੇ 'ਤੇ ਪਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ⁸ (ਆਇਤ 8ੳ)। ਛੇਤੀ ਨਾਲ ਮੇਜ਼ ਛੱਡ ਕੇ ਪੌਲਸ ਉਹਨੂੰ ਵੇਖਣ ਲਈ ਅੰਦਰ ਜਾਂਦਾ ਹੈ (ਆਇਤ 8ਅ)। ਉਹ ਉਸ ਮਰੀਜ਼ ਨੂੰ ਵੇਖਦਾ ਹੈ, ਫਿਰ ਖੁਦਾ ਤੋਂ ਮਦਦ ਮੰਗਣ ਲਈ ਗੋਡਿਆਂ ਭਾਰ ਹੋ ਕੇ ਦੁਆ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਜਾਣ ਕੇ ਕਿ ਖੁਦਾ ਉਸ ਆਦਮੀ ਨੂੰ ਚੰਗਾ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਉਸ 'ਤੇ ਹੱਥ ਰੱਖ ਕੇ⁹ ਉਹਨੂੰ ਚੰਗਾ ਕਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ (ਆਇਤ 8ੳ)। ਉਹ ਪੁਬਲਿਉਸ ਅਤੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਹੋਰ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸੱਦਦਾ ਹੈ (ਵੇਖੋ 9:41)। ਪਰਿਵਾਰ ਕਿੰਨਾ ਖੁਸ਼ ਹੁੰਦਾ ਹੈ!

ਦਾਦੀ ਆਪਣੇ ਅੱਥਰੂ ਪੂੰਝਦੀ ਹੈ। ਬਜ਼ੁਰਗਾਂ ਨਾਲ ਪੌਲਸ ਦਾ ਨਰਮਾਈ ਵਾਲਾ ਵਿਹਾਰ ਉਹਨੂੰ ਚੰਗਾ ਲਗਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਮੈਥੋਂ ਪੁੱਛਦੀ ਹੈ, “ਤੂੰ ਵੇਖਿਆ, ਪੌਲਸ ਨੇ ਕਿਵੇਂ ਤਰਸ ਦੇ ਬਦਲੇ ਤਰਸ ਵਿਖਾਇਆ!” ਮੈਂ ਸਿਰ ਹਿਲਾ ਕੇ ਹਾਂ ਵਿਚ ਹਾਂ ਮਿਲਾਉਂਦਾ ਹਾਂ। ਉਹ ਅੱਗੇ ਆਖਦੀ ਹੈ, “ਜਦ ਪੌਲਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਉੱਥੇ ਪਾਇਆ ਜਿੱਥੇ ਉਹ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਸੀ ਤਾਂ ਉਹ ਆਪਣੀ ਤਰਸਯੋਗ ਹਾਲਤ ਵਿਚ ਬਣਿਆ ਨਹੀਂ ਰਿਹਾ। ਉਹਨੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਇਕੱਲਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਸਗੋਂ ਉਹ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਆਦਮੀ ਕੋਲ ਗਿਆ। ਕੋਈ ਵਿਚਾਰਾ, ਮੈਂ ਇੱਥੇ ਉਹਦੀ ਮਦਦ ਕਰਨ ਲਈ ਹਾਂ।” ਮੈਂ ਫੇਰ ਸਿਰ ਹਿਲਾਉਂਦਾ ਹਾਂ। ਮੈਨੂੰ ਪਤਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਜੋ ਕੁਝ ਕਹਿੰਦੀ ਹੈ ਸਹੀ ਹੈ। ਮੈਨੂੰ ਇਹ ਵੀ ਪਤਾ ਹੈ ਕਿ ਆਪਣੇ ਉੱਤੇ ਭਰੋਸਾ ਰੱਖਣ ਨਾਲ ਆਦਮੀ ਖੁਦਗਰਜ਼ ਬਣ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਮੈਂ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਿਚ ਮਹਿਸੂਸ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਦੂਜਿਆਂ ਵਿਚ ਵੀ ਵੇਖਿਆ ਹੈ। ਸ਼ਰਮਸਾਰ ਹੋ ਕੇ ਮੈਂ ਦੁਆ ਕਰਦਾ ਹਾਂ, “ਹੇ ਖੁਦਾ, ਦੂਜਿਆਂ ਦੀਆਂ ਲੋੜਾਂ ਬਾਰੇ ਹੋਰ ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲ ਹੋਣ ਵਿਚ ਮੇਰੀ ਮਦਦ ਕਰ।”

“ਖੁਦਾ ਕੋਲ ਇਕ ਵਜ੍ਹਾ ਹੈ” (28: 9)

ਉਸ ਛੋਟੇ ਜਿਹੇ ਟਾਪੂ ਵਿਚ ਕ੍ਰਿਸਮਾਈ ਚੰਗਾਈ ਦੀ ਗੱਲ ਫੈਲਣ ਵਿਚ ਬਹੁਤੀ ਦੇਰ ਨਹੀਂ ਲੱਗੀ। ਛੇਤੀ ਹੀ ਉਸ ਟਾਪੂ 'ਤੇ ਹੋਰ ਮਰੀਜ਼ ਆਉਣੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਏ ਅਤੇ ਚੰਗੇ ਹੋਣ ਲੱਗੇ (ਆਇਤ 9)।^{੧੦}

ਆਇਤ 9 ਤੇ ਅਨੁਵਾਦ ਹੋਏ ਸ਼ਬਦ “ਚੰਗੇ ਕੀਤੇ ਗਏ” ਆਇਤ 8 ਦੇ ਅਨੁਵਾਦ ਹੋਏ ਸ਼ਬਦ “ਚੰਗਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ” ਨਾਲੋਂ ਫਰਕ ਹਨ; ਆਇਤ 9 ਦੇ ਸ਼ਬਦ “ਚੰਗੇ ਕੀਤੇ ਗਏ”

ਤੋਂ ਭਾਵ ‘‘ਦਵਾਈਆਂ ਦੇ ਕੇ ਇਲਾਜ ਕਰਨਾ’’ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ।⁴¹ ਇਸ ਤੱਥ ਨੂੰ ਮਿਲਾ ਕੇ ਕਿ ਟਾਪੂ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਲੂਕਾ ਵੀ ਖ਼ਾਸ ਲੋਕਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਸੀ (ਆਇਤ 10), ਇਹ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਲਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪੌਲੁਸ ਦੇ ਇਕ ਪਾਸੇ ਲੂਕਾ ਵੀ ਸੇਵਾ ਕਰਦਾ ਸੀ: ਲੂਕਾ ਦਵਾਈਆਂ ਨਾਲ ਅਤੇ ਪੌਲੁਸ ਆਪਣੇ ਮੋਅਜ਼ਜ਼ਿਆਂ ਨਾਲ। ਬਾਰਕਲੇ ਦਾ ਸੁਝਾਅ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਆਇਤ ਤੋਂ ਸਾਨੂੰ ‘‘ਸੈਡੀਕਲ ਮਿਸ਼ਨਰੀ ਕੰਮ ਦੀ ਮੁੱਢਲੀ ਝਲਕ’’ ਮਿਲਦੀ ਹੈ।⁴²

ਪਰ ਆਓ ਮਾਲਟਾ ‘ਤੇ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੌਰਾਨ ਹੋਏ ਪੌਲੁਸ ਦੇ ਕੰਮ ‘ਤੇ ਗੌਰ ਕਰਦੇ ਹਾਂ। ਲੂਕਾ ਨੇ ਇਹ ਨਹੀਂ ਲਿਖਿਆ ਕਿ ਪੌਲੁਸ ਨੇ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕੀਤਾ, ਪਰ ਇਸ ਦੀ ਕਲਪਨਾ ਕਰਨਾ ਔਖਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹਨੇ ਪ੍ਰਚਾਰ ਨਾ ਕੀਤਾ ਹੋਵੇ। ਖ਼ੁਦਾ ਨੇ ਜਹਾਜ਼ ਤੋਂ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਪੌਲੁਸ ਰਾਹੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜਾਨ ਬਖ਼ਸ਼ ਕੇ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਪੌਲੁਸ ਉਹਦਾ ਪ੍ਰਚਾਰਕ ਹੈ: ਟਾਪੂ ‘ਤੇ ਰਹਿਣ ਵਾਲਿਆਂ ਦੇ ਮਨਾਂ ਨੂੰ ਉਹਨੇ ਪੌਲੁਸ ਨੂੰ ਸੱਪ ਤੋਂ ਬਚਾ ਕੇ ਅਤੇ ਚੰਗਾਈ ਦੇਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੇ ਕੇ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਖ਼ੁਦਾ ਕਿਸੇ ਮੌਕੇ ਨੂੰ ਅਜਾਈ ਨਹੀਂ ਜਾਣ ਦਿੰਦਾ।⁴³ ਪੌਲੁਸ ਨੇ ਚੰਗਾਈ ਯਿਸੂ ਦੇ ਨਾਂ ਨਾਲ ਦਿੱਤੀ ਸੀ (19: 13); ਚੰਗਾ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਲਈ ਇਹ ਗੱਲਾਂ ਦੱਸਣਾ ਕਿੰਨਾਂ ਕੁਦਰਤੀ ਹੈ ਕਿ ਜਿਸ ਯਿਸੂ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਰੀਰਕ ਚੰਗਾਈ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਉਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਰੂਹਾਨੀ ਚੰਗਾਈ ਵੀ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ।⁴⁴ ਬਾਈਬਲ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਦੀ ਰਵਾਇਤ ਮੁਤਾਬਕ ਪੌਲੁਸ ਨੇ ਮਾਲਟਾ ਟਾਪੂ ਵਿਚ ਖੁਸ਼ਬਖ਼ਰੀ ਦਾ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਉਹਦੇ ਜਾਣ ਦੇ ਬਾਅਦ ਕਲੀਸੀਆ ਉੱਥੇ ਪੁਬਲਿਉਸ ਦੇ ਘਰ ਇਕੱਠੀ ਹੁੰਦੀ ਸੀ। ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਇਸ ਰਵਾਇਤ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਹਿੱਸੇ ‘ਤੇ ਤਾਂ ਮੈਂ ਯਕੀਨ ਕਰ ਹੀ ਲੈਂਦਾ ਹਾਂ।⁴⁵ ਸ਼ਾਇਦ ਪੌਲੁਸ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੁਝ ਲੋਕਾਂ ਕੋਲ ਵੀ ਗਿਆ ਜੋ ਜਹਾਜ਼ ਵਿਚ ਉਹਦੇ ਨਾਲ ਸਨ। ਮੈਨੂੰ ਖ਼ਾਸ ਤੌਰ ‘ਤੇ ਰੋਮ ਵਿਚ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਪਾਏ ਕੈਦੀਆਂ ਦਾ ਧਿਆਨ ਆਉਂਦਾ ਹੈ।⁴⁶ ਜੇ ਆਪਣੇ ਮਨਾਂ ਵਿਚ ਉਮੀਦ ਲੈ ਕੇ ਆਏ ਹੋਣਗੇ।

ਮੈਂ ਨਿਚੋੜ ਕੱਢਦਾ ਹਾਂ, ‘‘ਪੌਲੁਸ ਭਾਵੇਂ ਉੱਥੇ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜਿੱਥੇ ਉਹ ਹੋਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਸੀ, ਤਾਂ ਵੀ ਉਹਨੇ ਪ੍ਰਭੂ ਲਈ ਸਾਰਥਕ ਕੰਮ ਲੱਭ ਹੀ ਲਿਆ।’’ ਦਾਦੀ ਮੈਨੂੰ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦਾ ਹਲੂਣਾ ਮਾਰ ਕੇ ਕਹਿੰਦੀ ਹੈ, ‘‘ਫਿਰ?’’ ਮੈਂ ਆਖਦਾ ਹਾਂ, ‘‘ਫਿਰ ਅਸੀਂ ਵੀ ਅਜਿਹਾ ਹੀ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ।’’ ਮੈਨੂੰ ਇਹ ਗੱਲ ਚੰਗੀ ਲਗਦੀ ਹੈ ਕਿ ‘‘ਜਿੱਥੇ ਅਸੀਂ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਾਂ ਉੱਥੇ ਅਸੀਂ ਹਮੇਸ਼ਾ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੇ। ਜੇ ਉੱਥੇ ਤੁਸੀਂ ਖ਼ੁਦਾ ਦੀ ਮਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਦੇ ਹੋ, ਤਾਂ ਤੁਸੀਂ ਉੱਥੇ ਹੋਵੋਗੇ ਜਿੱਥੇ ਤੁਹਾਨੂੰ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।’’⁴⁷ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦਾ ਇਕ ਹੋਰ ਧੱਕਾ: ‘‘ਤਾਂ ਫੇਰ?’’ ਮੈਂ ਅੱਗੇ ਆਖਦਾ ਹਾਂ, ‘‘ਸੋ ਜਦ ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਉੱਥੇ ਪਾਈਏ ਜਿੱਥੇ ਅਸੀਂ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਤਾਂ ਸਾਨੂੰ ਯਾਦ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਾਨੂੰ ਉੱਥੇ ਰੱਖਣ ਦੀ ਖ਼ੁਦਾ ਕੋਲ ਜ਼ਰੂਰ ਹੀ ਕੋਈ ਵਜ੍ਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਧਿਆਨ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਖ਼ੁਦਾ ਨੇ ਸਾਨੂੰ ਉੱਥੇ ਕਿਉਂ ਰੱਖਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਵੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਖ਼ੁਦਾ ਨੇ ਆਪਣੇ ਮਨ ਵਿਚ ਸਾਡੇ ਲਈ ਉਸ ਥਾਂ ਜਿੱਥੇ ਅਸੀਂ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ, ਹੋਰ ਵੀ ਵੱਡੀ ਸੇਵਕਾਈ ਰੱਖੀ ਹੋਵੇ।’’ ਇਹਨਾਂ ਦੋ ਲੰਮੇ ਵਾਕਾਂ ਨਾਲ ਮੇਰਾ ਤਾਂ ਸਾਹ ਫੁੱਲਣ ਲਗ ਪੈਂਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਦਾਦੀ ਖੁਸ਼ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਉਹ ਆਖਦੀ ਹੈ, ‘‘ਬਹੁਤ ਚੰਗਾ।’’

‘‘ਖ਼ੁਦਾ ਤੁਹਾਨੂੰ ਸੰਭਾਲੇਗਾ’’ (28:10,11)

ਮਾਲਟਾ ਟਾਪੂ ‘ਤੇ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨੇ ਦਾ ਸਮਾਂ ਬੜੀ ਛੇਤੀ ਬੀਤ ਗਿਆ। ਲੂਕਾ ਨੇ ਲਿਖਿਆ ਹੈ, ‘‘ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਾਡਾ ਵੱਡਾ ਆਦਰ ਕੀਤਾ’’ (ਆਇਤ 10ੳ)। ਯੂਨਾਨੀ ਵਿਚ ਵਰਤੇ

ਇਹਨਾਂ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦਾ ਅਰਥ 'ਸਨਮਾਨ ਭੇਟ' ਵੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਸੀ,⁴⁸ ਪਰ ਇਹ ਯਕੀਨ ਕਰਨਾ ਔਖਾ ਹੈ ਕਿ ਪੌਲਸ ਨੇ ਆਪਣੀਆਂ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ਾਂ ਲਈ ਧਨ ਕਬੂਲ ਕੀਤਾ ਹੋਵੇ। ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਲੂਕਾ ਟਾਪੂ ਵਾਸੀਆਂ ਦੇ ਮਨ ਵਿਚ ਪੌਲਸ ਅਤੇ ਯਿਸੂ ਦੇ ਹੋਰ ਚੇਲਿਆਂ ਲਈ ਵੱਧਦੀ ਇੱਜ਼ਤ ਨੂੰ ਦੱਸਣਾ ਚਾਹ ਰਿਹਾ ਹੋਵੇ (ਵੇਖੋ 2:42)।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੌਰਾਨ, ਸੂਬੇਦਾਰ ਨੇ ਸਿਕੰਦਰੀਆ ਦਾ ਇਕ ਹੋਰ ਮਾਲ ਢੇਣ ਵਾਲਾ ਜਹਾਜ਼ ਲਾ ਦਿੱਤਾ (28:11) ਜੋ ਸਿਆਲ ਦੇ ਮੌਸਮ ਵਿਚ ਮਾਲਟਾ ਦੇ ਮੁੱਖ ਨਗਰ ਅਤੇ ਰਾਜਧਾਨੀ ਵਲੋਟਾ ਦੀ ਬੰਦਰਗਾਹ 'ਤੇ ਖੜਾ ਸੀ। ਉਸ ਜਹਾਜ਼ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਟਲੀ ਲੈ ਜਾਣਾ ਸੀ।

ਅਖੀਰ ਵਿਚ ਪੌਲਸ ਅਤੇ ਬਾਕੀ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਜਾਣ ਦਾ ਵਕਤ ਆ ਗਿਆ। ਮਾਲਟਾ ਪਹੁੰਚ ਕੇ ਪੌਲਸ ਉੱਥੇ ਸੀ ਜਿੱਥੇ ਉਹ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਸੀ; ਤਿੰਨ ਮਹੀਨਿਆਂ ਬਾਅਦ ਉਹਦੇ ਲਈ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਅੱਡ ਕਰਨਾ ਬੜਾ ਔਖਾ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ। ਸਭ ਕੁਝ ਤੂਫਾਨ ਵਿਚ ਗੁਆਚ ਚੁੱਕਾ ਸੀ; ਪਹਿਲਾਂ ਕੰਢੇ 'ਤੇ ਆਉਣ ਵੇਲੇ ਪੌਲਸ ਅਤੇ ਉਹਦੇ ਸਾਥੀਆਂ ਕੋਲ ਭਿੱਜੇ ਕੱਪੜਿਆਂ ਦੇ ਇਲਾਵਾ ਹੋਰ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਹੁਣ ਨਵੇਂ ਦੋਸਤ ਉਸ ਨੂੰ ਅਤੇ ਉਹਦੇ ਸਾਥੀਆਂ ਨੂੰ ਰੋਮ ਜਾਣ ਲਈ ਸਾਰਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸਮਾਨ ਦੇ ਰਹੇ ਸਨ। ਲੂਕਾ ਨੇ ਵਿਦਾਈ ਦੀ ਤਸਵੀਰ ਨੂੰ ਸਾਫ਼ ਨਜ਼ਰ ਆਉਂਦੀ ਸੱਟ ਨਾਲ ਰੰਗਿਆ ਹੈ: 'ਅਸੀਂ ਤੁਰਨ ਲੱਗੇ ਤਾਂ ਜਿਹੜੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਦੀ ਸਾਨੂੰ ਲੋੜ ਸੀ ਜਹਾਜ਼ 'ਤੇ ਲੱਦ ਦਿੱਤੀਆਂ' (ਆਇਤ 10ਅ)।

ਮੈਂ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਦਾਦੀ ਸਾਡੀ ਇਸ ਗੱਲਬਾਤ ਨੂੰ ਮੁਕਾ ਦੇਵੇ। ਉਹ ਮੈਨੂੰ ਇਹ ਕਹਿ ਕੇ ਹੈਰਾਨ ਕਰ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ 'ਤੂੰ ਇਸਨੂੰ ਮੁਕਾ।' ਉਹ ਪੌਲਸ ਅਤੇ ਲੂਕਾ ਦੇ ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ ਦੁਆ ਲਈ ਝੁਕੇ ਹੋਏ ਲੋਕਾਂ ਵੱਲ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕਰਕੇ (ਵੇਖੋ 21:5) ਆਖਦੀ ਹੈ, 'ਤੂੰ ਇਸ ਤੋਂ ਕੀ ਸਿੱਖਿਆ?' ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਨੂੰ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉਂਗਲੀਆਂ 'ਤੇ ਗਿਣਨ ਲਗਦਾ ਹਾਂ: '(1) ਜੇ ਤੁਹਾਡਾ ਵਿਹਾਰ ਸਹੀ ਰਹੇ ਤਾਂ ਜਿੱਥੇ ਤੁਸੀਂ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਉੱਥੇ ਹੋ ਕੇ ਵੀ ਤੁਹਾਡੇ ਨਾਲ ਬਹੁਤਾ ਮਾੜਾ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। (2) ਹੁੱਝੇ ਰਹੋ ਤਾਂ ਵਕਤ ਬੀਤਦਿਆਂ ਪਤਾ ਵੀ ਨਹੀਂ ਲੱਗੇਗਾ। (3) ਆਪਣੇ ਬਜਾਏ ਦੂਜਿਆਂ ਬਾਰੇ ਸੋਚੋ ਤਾਂ ਤੁਹਾਡੇ ਐਨੇ ਦੋਸਤ ਬਣ ਜਾਣਗੇ ਜਿੰਨੇ ਤੁਸੀਂ ਸੋਚ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸਕਦੇ। (4) ਜਿੱਥੇ ਤੁਸੀਂ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਉੱਥੇ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਜੇ ਖੁਦਾ ਦੇ ਨੇੜੇ ਰਹੋ ਤਾਂ ਉਹ ਉੱਥੇ ਵੀ ਤੁਹਾਨੂੰ ਉਵੇਂ ਹੀ ਬਰਕਤ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਜਿੱਥੇ ਤੁਸੀਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹੋ।' ਦਾਦੀ ਦਾ ਚਿਹਰਾ ਖਿੜ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। 'ਇਵੇਂ ਹੀ ਕਰਿਆ ਕਰ, ਡੇਵਿਡ ਅਤੇ ਇਕ ਦਿਨ ਤੂੰ ਪ੍ਰਚਾਰਕ ਬਣ ਸਕਦਾ ਹੈਂ।'

ਉਤਸ਼ਾਹ ਵਧਾਉਣ ਵਾਲੀ ਇਸ ਗੱਲ ਨਾਲ ਮੈਂ ਦਾਦੀ ਰੋਪਰ ਨੂੰ 'ਖੁਦਾ ਹਾਫ਼ਿਜ਼' ਆਖਦਾ ਹਾਂ। ਉਮੀਦ ਹੈ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਦਾਦੀ ਨਾਲ ਹੋਈ ਮੇਰੀ ਗੱਲਬਾਤ ਸੁਣ ਰਹੇ ਹੋ; ਮੇਰੀ ਦੁਆ ਹੈ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਉਹਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਿਚ ਉਤਾਰੋ।

ਸਾਰ

ਕਦੇ ਨਾ ਕਦੇ ਤੁਸੀਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਉੱਥੇ ਪਾਓਗੇ ਜਿੱਥੇ ਤੁਸੀਂ ਹੋਣਾ ਨਹੀਂ ਚਾਹੁੰਦੇ। ਜਦ ਤੁਸੀਂ ਉੱਥੇ ਹੋਵੋ ਤਾਂ ਉਸ ਹਾਲਾਤ ਦਾ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਫਾਇਦਾ ਲੈਣ ਲਈ ਅਤੇ ਉਸ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਰੱਖਣ ਵਿਚ ਖੁਦਾ ਤੁਹਾਡੀ ਮਦਦ ਕਰੇਗਾ!⁴⁹

ਜਿਸ ਥਾਂ ਦੀ ਅਸੀਂ ਗੱਲ ਕੀਤੀ ਹੈ ਉਹ ਥਾਂ (ਜਾਂ ਹਾਲਾਤ) ਅਜਿਹੀ ਹੈ ਜਿਸ ਉੱਤੇ

ਤੁਹਾਡਾ ਕੋਈ ਵੱਸ ਨਹੀਂ ਚੱਲਦਾ। ਪਰ ਕਈ ਵਾਰ ਤੁਸੀਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਉੱਥੇ ਪਾਓਗੇ ਜਿੱਥੇ ਤੁਸੀਂ ਹੋਣਾ ਨਹੀਂ ਚਾਹੁੰਦੇ ਅਤੇ ਫਿਰ ਵੀ ਤੁਸੀਂ ਉਸ ਦਾ ਕੁਝ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹੋ। ਅਜਿਹਾ ਹੋਣ 'ਤੇ ਘਬਰਾ ਕੇ ਸ਼ਿਕਵਾ ਨਾ ਕਰੋ ਸਗੋਂ ਉਹੀ ਕਰੋ, ਜੋ ਕੁਝ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ।

ਸਭ ਤੋਂ ਖ਼ਤਰਨਾਕ ਥਾਂ ਜੇ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਖ਼ੁਦਾ ਤੋਂ ਦੂਰ ਹੋਣਾ ਹੈ (ਯਸਾਯਾਹ 59: 1, 2)। ਇਹ ਅਜਿਹਾ ਹਾਲਾਤ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਹੋਣ ਦੀ ਤੁਹਾਨੂੰ ਖਾਹਿਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਜੇ ਤੁਸੀਂ ਉੱਥੇ ਹੀ ਮਰ ਜਾਂਦੇ ਹੋ ਤਾਂ ਉਹਦੇ ਬਾਅਦ ਤਾਂ ਨਰਕ ਦੀ ਅੱਗ ਵਿਚ ਹੀ ਜਾਓਗੇ ਜਿੱਥੇ ਤੁਸੀਂ ਹੋਣਾ ਨਹੀਂ ਚਾਹੁੰਦੇ, ਪਰ ਉਸ ਵਕਤ ਖ਼ੁਦਾ ਕੋਲ ਵਾਪਸ ਆਉਣ ਵਿਚ ਬਹੁਤ ਦੇਰ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਹੋਵੇਗੀ! ਖੁਸ਼ੀ ਦੀ ਖ਼ਬਰ ਇਹੀ ਹੈ ਕਿ ਇਹੀ ਉਹ ਹਾਲਾਤ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਤੁਸੀਂ ਬਹੁਤੀ ਦੇਰ ਨਾ ਕਰੋ ਤਾਂ ਉਸ ਬਾਰੇ ਹੁਣ ਵੀ ਕੁਝ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹੋ। ਜੇ ਤੁਸੀਂ ਰੂਹਾਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਉੱਥੇ ਪਾਓ ਜਿੱਥੇ ਤੁਸੀਂ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਤਾਂ ਤੁਸੀਂ ਕੀ ਕਰੋਗੇ? ਪ੍ਰਭੂ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਕੇ ਆਪਣੇ ਪਾਪਾਂ ਤੋਂ ਤੌਬਾ ਕਰੋ ਅਤੇ ਉਹਦੇ ਵੱਲ ਮੁੜ ਆਓ।⁶⁰ ਉਹ ਤੁਹਾਨੂੰ ਛੁਡਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਛੁਡਾ ਲਵੇਗਾ।

ਸਰਮਨ ਨੋਟਸ

ਮਾਲਟਾ ਟਾਪੂ 'ਤੇ ਪੌਲਸ ਦੇ ਜਹਾਜ਼ ਡੁੱਬਣ ਦੀ ਕਹਾਣੀ ਜਿਹਦਾ ਸਿਰਲੇਖ "ਕੁਝ ਲੋਕ ਇਕ ਅਜਨਬੀ ਨਾਲ ਦਇਆ ਕਰਦੇ ਹਨ" ਹੋ ਸਕਦਾ ਸੀ, ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਪਸੰਦੀਦਾ ਕਹਾਣੀ ਹੈ।

ਟਿੱਪਣੀਆਂ

¹ "ਪੌਲਸ ਦਾ ਰੋਮ ਦਾ ਸਫ਼ਰ" ਵਾਲਾ ਨਕਸ਼ਾ ਵੇਖੋ। ² ਇਸ ਪਾਠ ਵਿਚ ਦਿੱਤੀਆਂ ਕਈ ਸਲਾਹਾਂ ਮੈਨੂੰ ਹੈਰਾਨੀ ਵਿਚ ਪਾ ਦਿੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਜਦ ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਆਪ 'ਤੇ ਸ਼ਰਮਿੰਦਾ ਹੁੰਦੇ ਹਾਂ ਤਾਂ ਖ਼ੁਦਾ ਦਾ ਖ਼ੋਫ਼ ਮੰਨਣ ਵਾਲੀ ਦਾਦੀ ਕਿੰਨੀ ਵਧੀਆ ਸਲਾਹ ਦੇ ਸਕਦੀ ਹੈ। ³ ਦਾਦੀ ਲਈ ਕੋਈ ਹੋਰ ਮਸ਼ਹੂਰ ਪਰਿਵਾਰਿਕ ਨਾਂਅ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜਿੱਥੇ ਮੈਂ ਰਹਿੰਦਾ ਹਾਂ ਉੱਥੇ "ਦਾਦੀ" ਜਾਂ "ਨਾਨੀ" ਕਿਸੇ ਦੀ ਵੀ ਮਿਸਾਲ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਮੇਰੀ ਪਤਨੀ ਆਪਣੀਆਂ ਦੋਹਤੀਆਂ ਦੀ "ਨਾਨੀ" ਹੈ। ਬੇਸ਼ੱਕ ਜੇ ਤੁਸੀਂ ਕਾਲਪਨਿਕ ਦਾਦੀ ਦੇ ਇਸ ਵਿਚਾਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋ, ਤਾਂ ਤੁਸੀਂ ਆਪਣਾ ਨਾਂਅ ਜੋੜ ਲਓ। ⁴ ਇਸ ਪਾਠ ਦੇ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਸਿਰਲੇਖ ਬੋਲਚਾਲ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ 'ਚੋਂ ਹੀ ਲਏ ਗਏ ਹਨ; ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਈਆਂ ਨੂੰ ਅਖਾਣ ਵੀ ਆਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਤੁਸੀਂ ਆਪਣੇ ਇਲਾਕੇ ਦੀ ਲੋੜ ਮੁਤਾਬਕ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹੋ। ਸਥਾਨਕ ਅਖਾਣਾਂ ਵਿਚ ਵੱਖੋ-ਵੱਖ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਹੀ ਗੱਲਾਂ ਨੂੰ ਬਿਆਨ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ⁵ ਪਿਛਲੇ ਦੋ ਵਾਕਾਂ ਦੀ ਸ਼ਬਦ-ਰਚਨਾ ਚਾਰਲਸ ਆਰ. ਸਵਿੰਡੋਲ, *ਦ ਸਟ੍ਰੈਂਥ ਆਫ਼ ਐਨ ਇਗਜੈਕਟਿੰਗ ਪੈਸ਼ਨ* (ਅਨਾਹੋਮ, ਕੈਲੀਫ਼ੋਰਨੀਆ: ਇਨਸਾਈਟ ਫ਼ਾਰ ਲਿਵਿੰਗ, 1992), 144 ਵਿੱਚੋਂ ਲਈ ਗਈ। ⁶ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਨੇੜਿਓਂ ਵੇਖ ਕੇ "ਮਲੂਮ ਕੀਤਾ" ਹੋਵੇਗਾ, ਪਰ ਸੰਭਵ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਵਾਲੇ ਉੱਥੋਂ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਤੋਂ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਹੋਵੇਗਾ। ⁷ "ਮਾਲਟਾ" ਮੂਲ ਲਿਖਤ *Melite* ਵਿਚ ਦਿੱਤੇ ਨਾਂਅ ਦਾ ਬਦਲ ਹੈ। ਅੱਜ ਇਸ ਟਾਪੂ ਨੂੰ ਮਾਲਟਾ ਕਰਕੇ ਹੀ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। (ਮਾਲਟਾ ਦੇਸ਼ ਤਿੰਨ ਆਬਾਦ ਟਾਪੂਆਂ ਅਤੇ ਦੋ ਵੀਰਾਨ ਵੱਡੀਆਂ ਚੱਟਾਨਾਂ ਨਾਲ ਬਣਿਆ ਹੈ। ਆਬਾਦ ਟਾਪੂਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੇ ਨੂੰ ਮਾਲਟਾ ਕਰਕੇ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।) ⁸ ਲੂਕਾ ਕਹਿ ਰਿਹਾ ਹੋਵੇਗਾ, "ਸ਼ਾਨੂੰ ਸਮਝ ਆ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਆਸਰਾ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਇਸ ਟਾਪੂ ਦਾ ਨਾਂਅ ਠੀਕ ਹੀ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ!" ⁹ ਯੂਨਾਨੀ ਲਿਖਤ ਵਿਚ ਸਦਰਨ ਹਿਲਜ਼ ਚਰਚ ਆਫ਼ ਕ੍ਰਾਈਸਟ, ਅਥਿਲੇਨ, ਟੈਕਸਸ ਵਿਚ 19 ਅਪ੍ਰੈਲ 1987 ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਰਿੰਕ ਐਚਲੇ ਦਾ ਸੰਦੇਸ਼, "ਸਟੋਕ ਆਨ ਏ

ਡਿਜ਼ਰਵਡ ਆਈਲੈਂਡ।¹⁰ ਯੂਨਾਨੀ ਲਿਖਤ ਵਿਚ ਮੂਲ ਵਿਚ 'ਸਾਧਾਰਣ ਨਹੀਂ' ਹੈ।

¹¹ਅਨੁਵਾਦ ਹੋਇਆ ਸ਼ਬਦ 'ਸਲੂਕ ਕੀਤਾ' ਉਸ ਯੂਨਾਨੀ ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਕ੍ਰਿਆ ਰੂਪ ਹੈ ਜਿਸ ਤੋਂ ਅੰਗ੍ਰੇਜ਼ੀ ਸ਼ਬਦ 'philanthropy' ਮਿਲਿਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਦਾ ਅਰਥ 'ਲੋਕ ਭਲਾਈ ਜਾਂ ਪਰੋਪਕਾਰ' ਹੈ।¹² ਰੋਲਰ ਕੋਸਟਰ ਮਨੋਰੰਜਨ ਪਾਰਕਾਂ ਵਿਚ ਮਿਲਣ ਵਾਲੀ ਸਵਾਰੀ ਹੈ ਜੋ ਉਚਾਈ ਅਤੇ ਮੋੜਾਂ 'ਤੇ ਤੇਜ਼ ਰਫ਼ਤਾਰ ਵਿਚ ਚਲ ਸਕਦੀ ਹੈ।¹³ ਸਵਿਡੋਲ, 146. ¹⁴ ਵਿਲੀਅਮ ਬਾਰਕਲੇ, *ਦ ਐਕਟਸ ਆਫ਼ ਦ ਅਪੋਸਟਲਜ਼*, ਦ ਡੇਲੀ ਸਟਡੀ ਬਾਈਬਲ ਸੀਰੀਜ਼, ਸੋਧਿਆ ਅੰਕ (ਫ਼ਿਲਾਡੇਲਫ਼ੀਆ: ਵੈਸਟਮਿੰਸਟਰ ਪ੍ਰੈੱਸ, 1976), 187. ¹⁵ ਰਿਚਰਡ ਐਨ. ਲੌਗਨੈਂਕਰ, 'ਦ ਐਕਟਸ ਆਫ਼ ਦ ਅਪੋਸਟਲਜ਼' ਦ *ਐਕਸਪੋਜ਼ਿਟਰ'ਜ਼ ਬਾਈਬਲ ਕਮੈਂਟਰੀ*, ਸੰਪਾਦਨ ਫ੍ਰੈਂਕ ਪੀ. ਗੋਬਲੇਨ, ਅੰਕ 9 (ਗ੍ਰੈਂਡ ਰੈਪਿਡਸ, ਮਿਸ਼ਿਗਨ: ਜ਼ੋਡਰਵਨ ਪਬਲਿਸ਼ਿੰਗ ਹਾਊਸ, 1981), 563. (ਅੱਜ ਮਾਲਟਾ ਦੀ 96 ਫ਼ੀਸਦੀ ਅਬਾਦੀ ਪੜ੍ਹੀ-ਲਿਖੀ ਹੈ, ਜੋ ਦੁਨੀਆਂ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਫ਼ੀਸਦੀ ਹੈ।) ¹⁶ ਬਾਰਿਸ਼ ਵਿਚ ਲਕੜੀਆਂ ਬਾਲੇ ਰਹਿਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਬਾਰਿਸ਼ ਨਾਲ ਅੱਗ ਬੁੱਝ ਨਾ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਸੇਕ ਨਾਲ ਅੱਗ 'ਤੇ ਪਾਈਆਂ ਸਿੱਲ੍ਹੀਆਂ ਲੱਕੜਾਂ ਛੇਤੀ ਸੁੱਕ ਜਾਣ। ¹⁷ ਬਾਰਕਲੇ, 187. ¹⁸ ਜੇ. ਡਬਲਯੂ. ਮੈਕਗਰਵੇ, *ਨਿਊ ਕਮੈਂਟਰੀ ਆਨ ਐਕਟਸ ਆਫ਼ ਦ ਅਪੋਸਟਲਜ਼*, ਅੰਕ 2 (ਡਿਲਾਈਟ, ਆਰਕੈਂਸਾ: ਗੌਸਪਲ ਲਾਈਟ ਪਬਲਿਸ਼ਿੰਗ ਕੰ., ਮਿਤੀ ਰਹਿਤ), 275. ¹⁹ ਵਾਰੇਨ ਡਬਲਯੂ. ਵਿਅਰਸਬੇ, *ਦ ਬਾਈਬਲ ਐਕਸਪੋਜ਼ਿਸ਼ਨ ਕਮੈਂਟਰੀ*, ਅੰਕ 1 (ਵ੍ਰੀਟਨ, ਇਲੀਨੋਇਸ: ਵਿਕਟਰ ਬੁਕਸ, 1989), 510. ²⁰ 'ਹੋਸਲਾ ਰੱਖੋ' ਜਾਂ 'ਸਬਰ ਕਰੋ' ਦਾ ਅਰਥ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਸਥਾਨਕ ਵਾਕਾਂਸ਼ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਜਿੱਥੇ ਮੈਂ ਰਹਿੰਦਾ ਹਾਂ ਉੱਥੇ 'ਠੰਡ ਰੱਖੋ' ਵਰਤਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

²¹ ਹੁਣ ਮਾਲਟਾ ਵਿਚ ਖ਼ਤਰਨਾਕ ਸੱਪ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦੇ (ਨਾ ਹੀ ਉੱਥੇ ਉਹੋ ਜਿਹੇ ਜੰਗਲ ਰਹਿ ਗਏ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਉੱਪਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ), ਜਿਸ ਨਾਲ ਨਾਸਤਿਕ ਲੋਕ 'ਸੱਪ ਵਾਲੀ ਕਹਾਣੀ' ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਖ਼ਾਰਿਜ਼ ਕਰ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਪਰ ਅੱਜ ਮਾਲਟਾ ਧਰਤੀ 'ਤੇ ਸਭ ਤੋਂ ਸੰਘਣੀ ਅਬਾਦੀ ਵਾਲੇ ਇਲਾਕਿਆਂ ਵਿਚ ਸ਼ੁਮਾਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿਚ ਪ੍ਰਤੀ ਮੀਲ ਤਿੰਨ ਹਜ਼ਾਰ ਲੋਕ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। (ਸਾਡੀ ਸਟੇਟ ਆਰਕੈਂਸਾ ਵਿਚ ਪ੍ਰਤੀ ਮੀਲ 4.5 ਲੋਕ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ।) ਇਹ ਤੱਥ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਜੰਗਲੀ ਜਾਨਵਰਾਂ ਦੇ ਅਲੋਪ ਹੋਣ ਦੇ ਕਾਰਣ ਦੱਸਣ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਹਨ। ²² ਕਈ ਟੀਕਾਕਾਰਾਂ ਦਾ ਸੁਝਾਅ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਪੌਲਸ ਦੀ ਨਜ਼ਰ ਕਮਜ਼ੋਰ ਸੀ (ਜਿਵੇਂ ਗਲਾਤੀਆਂ 4: 15; 6: 11 ਤੋਂ ਲਗਦਾ ਹੈ) ਤਾਂ ਇਸ ਕਰਕੇ ਵੀ ਉਹਨੂੰ ਲਕੜੀਆਂ ਵਿਚ ਪਿਆ ਸੱਪ ਨਜ਼ਰ ਨਹੀਂ ਆਇਆ ਹੋਵੇਗਾ। ਪਰ ਮੇਰੇ ਕਈ ਅਜਿਹੇ ਦੋਸਤ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਨਜ਼ਰ ਠੀਕ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਤਜਰਬੇ ਪੌਲਸ ਵਰਗੇ ਰਹੇ ਹਨ (ਸੱਪ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕੱਟ ਵੀ ਦਿੱਤਾ), ਭਾਵ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸੱਪ ਨਜ਼ਰ ਹੀ ਨਹੀਂ ਆਇਆ। ਅਜਿਹਾ ਕਿਸੇ ਨਾਲ ਵੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ²³ ਕਈ ਅਵਿਸ਼ਵਾਸੀ ਲੋਕ ਇਹ ਮੰਨਣ ਨੂੰ ਤਾਂ ਤਿਆਰ ਹਨ ਕਿ ਸੱਪ ਵਰਗੀ ਕੋਈ ਘਟਨਾ ਉੱਥੇ ਵਾਪਰੀ ਸੀ ਪਰ ਸੁਝਾਅ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਸੱਪ ਨੇ ਪੌਲਸ ਨੂੰ ਕੱਟਿਆ ਨਹੀਂ। ਤਾਂ ਫਿਰ ਉਹ ਜ਼ਹਿਰੀਲਾ ਸੱਪ ਪੌਲਸ ਦੀ ਬਾਂਹ 'ਤੇ ਕਿਵੇਂ ਲਮਕ ਗਿਆ? ਵਾਈਪਰ (ਜ਼ਹਿਰੀਲੇ) ਸੱਪ ਕੁੰਡਲ ਨਹੀਂ ਮਾਰਦੇ ਅਤੇ ਚੰਬੜਨ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹੱਥ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ। ਵਾਈਪਰ ਬਾਂਹ ਨਾਲ ਤਾਂ ਹੀ ਲਮਕ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੇ ਉਹਦੇ ਦੰਦ ਬੰਦੇ ਦੇ ਮਾਸ ਵਿਚ ਧੱਸ ਜਾਣ। ²⁴ 'ਨਿਆਉ' ਯੂਨਾਨੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੇ *dike* ਦਾ ਅਨੁਵਾਦ ਹੈ। ਮੂਰਤੀਪੂਜਕ ਲੋਕ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦੇਵੀ-ਦੇਵਤਿਆਂ ਵੱਲੋਂ ਮਿਲਣ ਵਾਲੀ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਲੈ ਲੈਂਦੇ ਸਨ (*ਟਰੱਥ ਫਾਰ ਟਰੇ* ਦੀ ਪੰਜਾਬੀ ਕਿਤਾਬ 'ਰਸੂਲਾਂ ਦੇ ਕੰਮ, 4' ਵਿਚ 'ਖੁਦਾ ਦੇ ਕੰਮ ਵਿਚ ਤੁਸੀਂ ਕਾਮਯਾਬ ਹੋ ਜੋ ...' ਪਾਠ ਵਿਚ 'ਜੀ ਉੱਠਣਾ' 'ਤੇ ਨੋਟਸ ਵੇਖੋ)। ਟਾਪੂ ਦੇ ਲੋਕ ਯੂਨਾਨੀ ਦੇਵੀ ਡਾਈਕ ਜਾਂ ਫ਼ੈਨੀਕੀ ਦੀ ਦੇਵੀ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰ ਰਹੇ ਹੋਣਗੇ। ²⁵ ਸ਼ਾਇਦ ਪੌਲਸ ਦੀ ਬਾਂਹ 'ਤੇ ਬੇੜੀ ਫੇਰ ਬੱਧੀ ਹੋਈ ਸੀ (ਜੋ ਸਮੁੰਦਰ ਵਿਚ ਪੌਲਸ ਦੇ ਛਾਲ ਮਾਰਨ ਵੇਲੇ ਲਾਹ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੋਵੇਗੀ)। ਪਰ ਟਾਪੂ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਦੂਜੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਵੇਖ ਕੇ ਪਤਾ ਲੱਗ ਗਿਆ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਪੌਲਸ ਕੈਦੀ ਹੈ। ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਕਿ ਉਹਨੂੰ ਕਿਸ ਜੁਰਮ ਵਿਚ ਫੜਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ²⁶ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਕਈ ਪ੍ਰਾਚੀਨ ਲੋਕਾਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣਦੇ ਹੋਣ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਮੁੰਦਰ ਵਿਚ ਮਰਨ ਤੋਂ ਦੇਵਤਿਆਂ ਨੇ ਕਿਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬਚਾ ਲਿਆ ਸੀ। ਇਕ ਲੋਕ ਕਥਾ ਮੁਤਾਬਕ, ਦੇਵਤਿਆਂ ਨੇ ਇਕ ਆਦਮੀ ਨੂੰ ਸੱਪ ਤੋਂ ਕਟਵਾ ਕੇ ਮਾਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ²⁷ ਬਿਨਾਂ ਨੁਕਸਾਨ ਦੇ 'ਸੱਪਾਂ ਨੂੰ ਚੁੱਕਣ' ਦਾ ਵਾਅਦਾ ਪੂਰਾ ਹੋਣ ਦੀ ਸਿਰਫ਼ ਇਹੀ ਇਕ ਮਿਸਾਲ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਵੀ ਜਾਣ ਬੁੱਝ ਕੇ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਅਚਾਨਕ ਹੋਈ ਘਟਨਾ ਸੀ। ਅੱਜ ਦੇ ਸੱਪਾਂ ਨੂੰ ਚੁੱਕਣ ਵਾਲੇ ਲੋਕ ਬਾਈਬਲ ਦੀ ਗ਼ਲਤ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਕੇ ਖੁਦਾ ਦੀ ਅਜ਼ਮਾਇਸ਼ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ (ਮੱਤੀ 4: 7) ਅਤੇ ਆਪਣੀਆਂ ਦੇਹਾਂ ਨੂੰ ਬੇਲੋੜੇ ਜੋਖਮਾਂ ਵਿਚ ਪਾਉਂਦੇ ਹਨ (1 ਕੁਰਿੰਥੀਆਂ 3: 17)। ²⁸ ਯੂਨਾਨੀ ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਅਨੁਵਾਦ 'ਸੁੱਜ ਜਾਵੇ' ਲੂਕਾ ਵੱਲੋਂ ਵਰਤਿਆ ਇਕ ਹੋਰ ਡਾਕਟਰੀ ਸ਼ਬਦ ਸੀ। 'ਕਿਸੇ ਜ਼ਹਿਰੀਲੇ ਸੱਪ

ਦੇ ਹਮਲਾ ਕਰਨ 'ਤੇ ਉਹਦਾ ਜ਼ਹਿਰ ਖੂਨ ਵਿਚ ਜਾ ਕੇ ਸੂਖਮ ਨਾੜੀਆਂ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਾਉਂਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਖੂਨ ਵਹਿ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋਇਆ ਅੰਗ ਸੁੱਜਣ ਲਗਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇ ਜ਼ਹਿਰ ਬਹੁਤਾ ਤੇਜ਼ ਹੋਇਆ ਤਾਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਥੰਦਾ ਓਸੇ ਵੇਲੇ ਮਰ ਸਕਦਾ ਹੈ'' (ਸਾਈਮਨ ਜੇ. ਕਿਸਟਮੇਕਰ, *ਨਿਊ ਟੈਸਟਾਮੈਂਟ ਕਮੈਂਟਰੀ: ਐਕਸਪੋਜ਼ਿਸ਼ਨ ਆਫ ਦ ਐਕਟਸ ਆਫ ਦ ਅਪੋਸਟਲਜ਼* [ਗ੍ਰੈਂਡ ਰੈਪਿਡਸ, ਮਿਸ਼ਿਗਨ: ਬੇਕਰ ਬੁਕ ਹਾਊਸ, 1990], 949)।²⁹ ਕੁਝ ਅਵਿਸ਼ਵਾਸੀ ਲੋਕ ਮੰਨਦੇ ਹਨ ਕਿ ਪੌਲਸ ਨੂੰ ਸੱਪ ਨੇ ਕੱਟਿਆ ਤਾਂ ਜ਼ਰੂਰ ਸੀ ਪਰ ਉਹ ਸੱਪ ਜ਼ਹਿਰੀਲਾ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਟਾਪੂ ਵਾਸੀਆਂ ਨੇ ਜੋ ਆਪਣੇ ਇਲਾਕੇ ਤੋਂ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਾਕਫ਼ ਸਨ, ਜਾਣ ਲਿਆ ਕਿ ਉਹ ਸੱਪ ਖ਼ਤਰਨਾਕ ਕਿਸਮ ਦਾ ਹੈ। ਜਦ ਤਕ ਕਿਸੇ ਨੇ ਇਹ ਤਹੱਈਆ ਨਾ ਕੀਤਾ ਹੋਵੇ ਕਿ ਬਾਈਬਲ ਦੇ ਮੋਅਜ਼ਜ਼ਿਆਂ 'ਤੇ ਯਕੀਨ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ, ਤਦ ਤਕ ਇਸ ਨਿਚੋੜ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਦਾ ਕੀ ਅਧਾਰ ਹੈ? ³⁰ਮੈਕਗਰਵੇ, 276. ਲੁਸਤਰਾ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਪੌਲਸ ਅਤੇ ਬਰਨਬਾਸ ਨੂੰ ਦੇਵਤੇ ਮੰਨਿਆ ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮਾਰ ਦੇਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ (*ਟਰੁੱਥ ਫਾਰ ਟੁਡੇ ਦੀ ਪੰਜਾਬੀ ਕਿਤਾਬ* 'ਰਸੂਲਾਂ ਦੇ ਕੰਮ, 3' ਵਿਚ 'ਪੂਜਾ ਤੋਂ ਗਾਲਾਂ ਤਕ' ਪਾਠ ਵੇਖੋ)।

³¹ਲੋਗਨੋਕਰ, 564. ³²ਮੂਲ ਵਿਚ ਯੂਨਾਨੀ 'ਚ ਹੈ 'ਟਾਪੂ ਦਾ ਪਹਿਲਾ [ਆਦਮੀ]'। ³³ਚਿਚਰਡ ਓਸਟਰ, *ਦ ਐਕਟਸ ਆਫ ਦ ਅਪੋਸਟਲਜ਼*, ਅੰਕ 2, ਦ ਲਿਵਿੰਗ ਵਰਡ ਕਮੈਂਟਰੀ ਸੀਰੀਜ਼ (ਆਸਟਿਨ, ਟੈਕਸਸ: ਸਵੀਟ ਪਬਲਿਸ਼ਿੰਗ ਕੰ., 1979), 174. ³⁴ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਕਿ ਲੂਕਾ 'ਸਾਡੇ' ਵਿਚ ਕਿੰਨਿਆਂ ਨੂੰ ਮਿਲਾ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਬੇਸ਼ੱਕ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਦੂਸਰੇ ਇੰਤਜ਼ਾਮ ਹੋਣ ਤਕ ਜਹਾਜ਼ ਤੋਂ ਬਚ ਕੇ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਜਾਂ ਸਾਰੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਪੁਬਲਿਉਸ ਆਪਣੀ ਜ਼ਮੀਨ ਤੇ ਵੱਖੋ-ਵੱਖ ਥਾਵਾਂ 'ਤੇ ਰੱਖ ਸਕਦਾ ਸੀ। ³⁵ਤਿਨ ਦਿਨ ਤਕ ਪੁਬਲਿਉਸ ਦੇ ਮਹਿਮਾਨਾਂ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰਹਿਣ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਨ ਦੇ ਬਾਅਦ ਲੂਕਾ ਨੇ ਇਹ ਨਹੀਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਟਾਪੂ 'ਤੇ ਕੱਟੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬਾਕੀ ਤਿੰਨ ਮਹਿਮਾਨਾਂ ਦੌਰਾਨ ਕੀ ਹੋਇਆ। ਜ਼ਾਹਿਰ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੇ ਬਾਅਦ ਪੌਲਸ ਅਤੇ ਬਾਕੀ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਕੋਈ ਪੱਕਾ ਟਿਕਾਣਾ ਲੱਭਿਆ ਗਿਆ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਉਹਦੇ ਬਾਅਦ ਉਹ 'ਮਹਿਮਾਨ' ਬਣ ਕੇ ਨਹੀਂ ਰਹੇ। ³⁶ਕਈ ਵਾਰ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵੱਲੋਂ ਸਬੰਧ ਬਨਾਉਣ ਜਾਂ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਨ ਲਈ ਮਦਦ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਤੇ ਉਹਨੂੰ ਕਬੂਲ ਕਰ ਲੈਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ³⁷ਯੂਨਾਨੀ ਲਿਖਤ ਵਿਚ ਮੂਲ ਵਿਚ 'ਬੁਖਾਰ' ਹਨ। ³⁸ਇੱਥੇ ਯੂਨਾਨੀ ਸ਼ਬਦ (*dysentery*) ਓਹੀ ਸ਼ਬਦ ਹੈ ਜਿਸ ਤੋਂ ਅੰਗ੍ਰੇਜ਼ੀ ਦਾ 'ਡਾਈਸੈਂਟਰੀ' ਸ਼ਬਦ ਨਿੱਕਲਿਆ ਹੈ। ਲੂਕਾ ਵੱਲੋਂ ਡਾਕਟਰੀ ਵਿਚ ਵਰਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਦੀ ਇਹ ਇਕ ਹੋਰ ਮਿਸਾਲ ਹੈ। ਉਸ ਹਾਕਮ ਦੇ ਪਿਤਾ ਨੂੰ ਮਾਲਟਾ ਬੁਖਾਰ ਸੀ ਜੋ ਕਮਜ਼ੋਰ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਦੋ ਤੋਂ ਤਿੰਨ ਸਾਲਾਂ ਤਕ ਰਹਿਣ ਵਾਲੀ ਬੀਮਾਰੀ ਸੀ। (1887 ਵਿਚ ਇਹ ਖੋਜ ਹੋਈ ਕਿ ਮਾਲਟਾ ਬੁਖਾਰ ਉੱਥੋਂ ਦੀਆਂ ਬਕਰੀਆਂ ਦੇ ਦੁੱਧ ਵਿਚ ਪਾਏ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਸੂਖਮ ਜੀਵ ਕਰਕੇ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਦੁਨੀਆ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਹਿੱਸੇ ਵਿਚ ਇਸ ਬੀਮਾਰੀ ਨੂੰ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਨਾਵਾਂ ਨਾਲ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹਦਾ ਵਿਗਿਆਨਕ ਨਾਂ ਬਰੂਸੇਲੋਸਿਸ ਹੈ। ਇਸ ਬੀਮਾਰੀ ਵਿਚ 'ਕੰਬਣੀ ਆਉਣਾ, ਬੁਖਾਰ ਚੜ੍ਹਨਾ, ਵਜ਼ਨ ਘਟਣਾ, ਜੋੜਾਂ ਅਤੇ ਪਠਿੱਠਾਂ ਦਾ ਦਰਦ ਅਤੇ ਦਿਲ ਵੱਡਾ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਮਾਰੀ ਬੁਖਾਰ ਵਰਗੀਆਂ ਬੀਮਾਰੀਆਂ ਵਧ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ' [ਜੇ. ਮਿਚਲ ਐਸ. ਡਿਕਸਨ ਦਾ: *ਗਰੋਲੀਅਰ ਮਲਟੀਮੀਡੀਆ ਇਨਸਾਈਕਲੋਪੀਡੀਆ* (1995), s.v. 'Brucellosis']' ³⁹ਇੰਜੀਲ ਦੇ ਬ੍ਰਿਤਾਂਤਾਂ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਇਹ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਚੰਗਾਈ ਹੱਥ ਲਾ ਕੇ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੋਵੇ: ਸ਼ਾਇਦ ਇੱਥੇ ਕੋਮਲਤਾ ਦਾ ਸੁਝਾਅ ਹੈ (*ਟਰੁੱਥ ਫਾਰ ਟੁਡੇ ਦੀ ਕਿਤਾਬ* 'ਰਸੂਲਾਂ ਦੇ ਕੰਮ, 3' ਵਿਚ 'ਹੱਥ ਰੱਖਣਾ?' 'ਤੇ ਵਾਧੂ ਲੇਖ ਵੇਖੋ) ਇਕ ਗੱਲ ਪੱਕੀ ਹੈ ਕਿ ਅੱਜ ਦੇ ਕਥਿਤ 'ਚੰਗਾਈ ਦੇਣ ਵਾਲਿਆਂ' ਵਾਂਗ ਨਵੇਂ ਨੇਮ ਦੇ ਕਿਸੇ ਚੰਗਾਈ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਨੇ ਕਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਸਿਰ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਮਾਰਿਆ। ⁴⁰ਯਿਸੂ ਵੱਲੋਂ ਪਤਰਸ ਦੀ ਸੱਸ ਨੂੰ ਚੰਗਾਈ ਦੇਣ ਦੀ ਖ਼ਬਰ ਫੈਲਣ ਦੇ ਬਾਅਦ ਕਫ਼ਰਨਾਹੂਮ ਵਿਚ ਹੋਈ ਚੰਗਾਈ ਦੀ ਸੇਵਾ ਯਾਦ ਰੱਖਣ ਵਾਲੀ ਸੀ (ਮਰਕੁਸ 1; ਲੂਕਾ 4)। ਮਾਲਟਾ ਵਿਚ ਹੋਣ ਵਾਲੀਆਂ ਚੰਗਾਈਆਂ, ਜੋ ਪੌਲਸ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੀਆਂ ਆਖ਼ਰੀ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਆਖ਼ਰੀ ਚੰਗਾਈਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਤਾਂ ਹਨ। ਵਾਰੇਨ ਡਬਲਯੂ. ਵਿਅਰਸਥੇ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ, 'ਲਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੋਅਜ਼ਜ਼ਿਆਂ ਦੇ ਅਤੇ ਚੰਗਾਈ ਦੇ ਦਾਨ ਹੌਲੀ-ਹੌਲੀ ਪੌਲਸ ਦੀ ਸੇਵਕਾਈ ਵਿਚ ਬੰਦ ਹੋ ਗਏ। ਖ਼ੁਦਾ ਨੇ ਗ਼ੈਰ ਕੌਮਾਂ ਵਿਚ ਗਵਾਹੀ ਦੇਣ ਲਈ ਪੌਲਸ ਨੂੰ ਅਫ਼ਸੂਸ ਵਿਚ 'ਖ਼ਾਸ ਮੋਅਜ਼ਜ਼ੇ' ਦਿੱਤੇ (ਰਸੂਲਾਂ ਦੇ ਕੰਮ, 19); ਅਤੇ ਇੱਥੇ ਮਾਲਟਾ ਵਿਚ ਉਹਨੇ ਪੌਲਸ ਨੂੰ ਚੰਗਾਈ ਦੇਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦਿੱਤੀ। ਫਿਰ ਵੀ ਦੋ ਸਾਲਾਂ ਬਾਅਦ ਰੋਮ ਤੋਂ ਲਿਖਦਿਆਂ ਪੌਲਸ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇਪਾਫ਼ਰੋਦਿਤੁਸ ਬੀਮਾਰ ਸੀ ਸਗੋਂ ਮਰਨ ਵਾਲਾ ਸੀ (ਫਿਲਿੱਪੀਆਂ 2:25-30); 2 ਤਿਮੋਥਿਉਸ 4:20 ਵਿਚ ਉਹਨੇ ਲਿਖਿਆ ਕਿ ਉਹਨੂੰ ਤ੍ਰੋਫਿਮੁਸ ਨੂੰ ਮਿਲੇਤੁਸ ਵਿਚ ਬੀਮਾਰ ਛੱਡ ਕੇ ਆਉਣਾ ਪਿਆ' (*ਵਿਅਰਸਥੇ*)

ਐਕਸਪੋਜ਼ਿਟਰੀ ਆਊਟਲਾਈਨਜ਼ ਆਨ ਦ ਨਿਊ ਟੈਸਟਾਮੈਂਟ [ਵੀਟਨ, ਇਲੀਨੋਇਸ: ਵਿਕਟਰ ਬੁਕਸ, 1992], 355).

⁴¹ਫ੍ਰਿਜ਼ ਰੋਨੋਕਰ, ਏ ਲਿੰਗੁਇਸਟਿਕ: ਕੀ ਟੂ ਦ ਗ੍ਰੀਕ ਨਿਊ ਟੈਸਟਾਮੈਂਟ, ਸੰਪਾਦਨ ਕਲੇਓਨ ਐਲ. ਰੋਜਰਸ, ਜੂਨੀਅਰ (ਗ੍ਰੈਂਡ ਰੈਪਿਡਸ, ਮਿਸਿਗਨ: ਜੌਡਰਵਨ ਪਬਲਿਸਿੰਗ ਹਾਊਸ, ਰਿਜੋਂਸੀ ਰੈਡਰੋਂਸ ਲਾਇਬ੍ਰੇਰੀ, 1980), 343. ⁴²ਬਾਰਕਲੇ, 189. ⁴³ਪੌਲੁਸ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨਾਲ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਮਿਲ ਗਿਆ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਜਹਾਜ਼ ਵਿਚ ਉਹਦੀ ਰਹਿਨੁਮਾਈ ਨੂੰ ਮੰਨ ਲਿਆ ਸੀ। ਉਹਨੂੰ ਟਾਪੂ ਵਾਸੀਆਂ ਨਾਲ ਵੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਕਰਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਮਿਲ ਗਿਆ: ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਵਿਸ਼ਵ ਦਰਸ਼ਣ ਮੂਰਤੀ ਪੂਜਾ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਇਹ ਮੰਨਣ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਕਿ ਦੁਸ਼ਟ ਨੂੰ ਉਹਦੀ ਸਜ਼ਾ ਮਿਲਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਉਹ ਅਜੇ ਵੀ ਇਸ ਧਾਰਨਾ 'ਤੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਰੱਖਦੇ ਸਨ ਕਿ ਕੁਝ ਗੱਲਾਂ ਸਹੀ ਹਨ ਤੇ ਕੁਝ ਗ਼ਲਤ (ਆਇਤ 4)। ਉਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉਸ ਮੁਕਤੀ ਦਾ ਤੇ ਬਾਰੇ ਦੱਸ ਕੇ ਜੋ ਸਾਨੂੰ ਨਿਆਂ ਤੋਂ ਬਚਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਧਾਰਨਾਵਾਂ ਤੋਂ ਕੱਢ ਲਿਆਇਆ। ⁴⁴ਇੰਜੀਲ ਦੇ ਸਾਰੇ ਬ੍ਰਿਤਾਂਤਾਂ ਅਤੇ ਰਸੂਲਾਂ ਦੇ ਕੰਮ ਕਿਤਾਬ ਵਿਚ ਚੰਗਾਈ ਖੁਸ਼ਖ਼ਬਰੀ ਸੁਨਾਉਣ ਨਾਲੋਂ ਅਲਹਿਦਾ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਮੋਅਜ਼ਜ਼ਿਆਂ ਨਾਲ ਇਹੀ ਸਾਬਤ ਹੋਇਆ ਕਿ ਬੋਲਣ ਵਾਲੇ (ਜਿਸੂ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਰਸੂਲ) ਖੁਦਾ ਵੱਲੋਂ ਭੇਜੇ ਗਏ ਹਨ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਸੰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ। ⁴⁵ਕਈ ਲੇਖਕ ਇਹ ਨਿਚੋੜ ਕੱਢਦੇ ਹਨ ਕਿ ਮਾਲਟਾ ਟਾਪੂ 'ਤੇ ਪੌਲੁਸ ਨੇ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਮਸੀਹੀ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ 'ਕਿਉਂਕਿ ਲੂਕਾ ਨੇ ਕਿਸੇ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ।' ਪਰ ਲੂਕਾ ਨੇ ਰੋਮ ਵਿਚ ਵੀ ਕਿਸੇ ਦੇ ਮਸੀਹੀ ਬਣਨ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ, ਸਾਨੂੰ ਹੋਰਨਾਂ ਦੇ ਲੇਖਾਂ ਤੋਂ ਹੀ ਪਤਾ ਲਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜਧਾਨੀ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿਚ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਲੋਕ ਮਸੀਹੀ ਬਣੇ ਸਨ (ਫਿਲਿੱਪੀਆਂ 1: 12, 13; 4: 22; ਫਿਲੋਮੋਨ 10)। ਲੂਕਾ ਨੇ ਮਾਲਟਾ ਟਾਪੂ 'ਤੇ ਜਾਂ ਰੋਮ ਵਿਚ ਹੋਈਆਂ ਮਨਬਦਲੀਆਂ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਇਸ ਲਈ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਉਹਦਾ ਮਕਸਦ ਨਹੀਂ ਸੀ। ⁴⁶ਇਸ ਕਿਤਾਬ ਵਿਚ ਪਹਿਲਾਂ ਆਏ ਪਾਠ 'ਜ਼ਿਦਰੀ ਦੇ ਸਮੁੰਦਰ ਦਾ ਸਫ਼ਰ' ਵਿਚ ਰਸੂਲਾਂ ਦੇ ਕੰਮ 27: 1 'ਤੇ ਨੋਟਸ ਵੇਖੋ। ⁴⁷ਸਦਰਨ ਹਿਲਜ਼ ਚਰਚ ਆਫ਼ ਕ੍ਰਾਈਸਟ, ਅਬਿਲੇਨ, ਟੈਕਸਸ ਵਿਚ 19 ਅਪ੍ਰੈਲ 1987 ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਰਿੱਕ ਐਚਲੇ ਦੇ ਸੰਦੇਸ਼ 'ਸਟੱਕ ਆਨ ਦ ਡਿਜ਼ਰਵਡ ਆਈਲੈਂਡ' ਵਿੱਚੋਂ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ⁴⁸ਇਹ ਸ਼ਾਬਾਸ਼ੀ ਦੇਣ ਲਈ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣ ਵਾਲਾ ਪੰਨ ਹੈ। ਮੂਲ ਲਿਖਤ ਵਿਚ 'ਕਈ ਸਨਮਾਨਾਂ ਨਾਲ [ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ] ਸਾਨੂੰ ਸਨਮਾਨਿਤ ਕੀਤਾ' ਹੈ। ਕਦੇ-ਕਦੇ (ਆਮਤੌਰ 'ਤੇ ਨਹੀਂ) ਅਨੁਵਾਦ ਹੋਏ ਸ਼ਬਦ 'ਆਦਰ' ਤੋਂ ਭਾਵ ਮਾਲੀ ਮਦਦ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ (ਵੇਖੋ 1 ਤਿਮੋਥਿਉਸ 5: 17)। ⁴⁹ਇੱਥੇ ਦਿੱਤੇ ਪੁਆਇੰਟਾਂ 'ਤੇ ਲੇੜ ਮੁਤਾਬਕ ਫੇਰ ਤੋਂ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ⁵⁰ਬਚਾਏ ਜਾਣ ਲਈ ਕਿਸੇ ਗ਼ੈਰ ਮਸੀਹੀ ਨੂੰ ਸਮਝਾਉਣ ਅਤੇ ਖੁਦਾ ਦੀ ਭਟਕੀ ਹੋਈ ਸੰਤਾਨ ਨੂੰ ਘਰ ਵਾਪਸੀ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਗੱਲਾਂ ਦੱਸਣ ਦਾ ਵਧੀਆ ਮੌਕਾ ਹੈ।